

SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA

ROK ZALETEL ČERNOŠ
NA ODRU SE POČUTIM
DOBRO. RAD NASTOPAM.

Ljubljana

HVALEŽNI SMO GASILCEM, KI SO NAM POMAGALI V POPLAVAH. Z NOVO APLIKACIJO URBANA SMO SI SPOSODILI KOLESA IN KNJIGE. UČENCEM V PRENOVLJENIH ŠOLAH SMO ZAŽELELI VELIKO ZNANJA IN ZABAVE V NOVEM ŠOLSKEM LETU. STARI IN MLADI SE LAHKO VELIKO NAUČIMO DRUG OD DRUGEGA.

06 Sto dobrih let
Mariji Zupančič in Ivanu Benediku čestitamo za stoti rojstni dan.

07 Za prste obliznit
Ja, sendviči iz Dobre vile so tako okusni!

08 Dobrote z vogala
Na Nazorjevi ulici 6 imamo novo prodajalno vina in bar s prigrizki.

09 Zmaga je naša
Naši nogometaši so na specialni olimpijadi v Berlinu zabili šest golov.

10 Ko udari narava
V težkih časih je solidarnost najpomembnejša.

12 Gasilec kapo dol!

Junaki v rdečem so z dobro pripravljenostjo hitro ukrepali v avgustovskih poplavih.

16 Kako so šolske stavbe danes drugačne kot nekoč
Prenovljene osnovne šole so varnejše, energetsko učinkovitejše ter bolj prijetne za učence in učitelje.

17 Novo šolsko leto v Ljubljani
Vrtci in šole so spet polni otroškega živžava.

18 Veselimo se
V novo šolsko leto nas s svojimi zapisi pospremiti učiteljica, kustosinja v Šolskem muzeju in mama prvošolke.

20 Dobrodošli v vrtcu!
Prvi dan vrtca je lahko bolj stresen za starše kot za malčke, zato smo pripravili nekaj koristnih nasvetov za uvajanje.

21 Zagotovljena zaposlitev takoj po šolanju

Mladi imate odlično priložnost, da s svojim znanjem prispevate k razvoju mesta in kakovostnega mestnega servisa.

22 Ljubljančan
Violinist Rok Zaletel Černoš je na pragu blesteče glasbene kariere v samem svetovnem vrhu.

26 Ljubljana v vašem žepu
Z novo aplikacijo Urbana si lahko enostavneje sposodimo kolo ali knjigo, plačamo parkirno in uporabljamo javni prevoz.

28 Odpira se nov center četrtne skupnosti
V Četrtni skupnosti Golovec bodo dobili nove prostore za druženje in sodelovanje.

32 Kroženje znanja, izkušenj in spoštovanja
Z medgeneracijskim povezovanjem veliko pridobijo mladi, stari in celotna družba.

37 Če kaj pogrešaš, naredi sama
Mlada podjetnica Isabela Antunović je po selitvi iz ZDA pogrešala napitek kombuča, zato ga je začela variti kar sama.

38 Živalsko kraljestvo na drugi strani Rožnika

Živalski vrt Ljubljana je prijazno okolje za živali, zaposlene in obiskovalce.

40 Tu rastejo novi gimnastični asi
V Gimnastičnem centru Ljubljana vzgajajo nove generacije uspešnih športnikov.

42 Okno za prestopno leto
V dveh letih delovanja se je v Cukrarni zvrstilo lepo število predstav, delavnic, koncertov in drugih dogodkov.

47 Krepka malica za pogumnega viteza
Morda veste, kateri svetnik je zavetnik Ljubljane? Posvečena mu je krepka jed iz jajc, slanine in klobase.

Ljubljana

september 2023

Izdajatelj
Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

Zanj
župan Zoran Janković

Uredniški odbor
Marjan Sedmak (predsednik), Manuela Ela Piškur (podpredsednica), Maruša Babnik, dr. Tina Bregant, Boštjan Koritnik

Odgovorni urednik
Nenad Senić

Pomočnica odgovornega urednika
Nina Kožar

Oblikovna zasnova
Špela Pfeifer

Izvedbeno oblikovanje
Maja Petrovič

Foto na naslovnici
Primož Lukežič

Tisk
Salomon, d. o. o.

Naklada
129.740 izvodov

Predloge, pohvale, kritike ali le pozdrave pošljite na:
revija.ljubljana@ljubljana.si

Glasiło Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasiło brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

ISSN 1318-797x

MANJA ŽUGMAN

vodja bolnišničnih šolskih oddelkov OŠ Ledina

Sr(e)čno v svet miru in sožitja

Brez izobrazbe ljudje danes ne bi bili to, kar smo. Ne bi mogli opravljati svojega poklica. Šola je bila, je in bo dejavnik, ki pomembno kroji posameznikovo življenjsko pot.

Dneve do šolskih počitnic in dopustov vsako leto na kolektoru odštevamo vsi. Veliko se pogovarjam z ljudmi najrazličnejših poklicev. Spoznavam, da drvimo iz dneva v dan ter da je stresorjev v šoli in službi v izobilju. Medsebojni odnosi so nevzdržni in zahrbtni, zaradi česar je vse več bolniških odsotnosti in izgorelosti. Ob poznih popoldnevih starše čaka še delo doma. Ni počitka – prevažati morajo svoje otroke od ene dejavnosti k drugi, jim pomagati pri učenju in domačih nalogah. Posameznik je ujet v kolesje hitenja, ne da bi se pri tem ustavil in se zazrl vase. Človek – stroj mi ta trenutek odzvanja Srečko Kosovel. Tudi na svojem delovnem mestu vse bolj pogrešam dobro povezovanje in iskreno naklonjenost. Vse bolj stopa v ospredje individualizem in vse bolj zmanjkuje kolektivnega duha. Podpišem izjavo dr. Aleksandra Zadela, da smo ljudje še najbolj izgoreli od odnosov in ne toliko od dela samega.

Vrnimo se k šolici, kot jo je prisrčno poimenoval Dušan Merc. Ta je znova odprla svoja vrata. Podobno so se malo manj mladi znova vrnili na svoje delovno mesto. Ostani optimistično naravnani in navdihnjeni z verzi Antona Aškercerja, da »Čaša tvoja je življenje tvoje. Vlivaj vanjo vsak dan dobra dela, / za rojake in za domovino«. Se še spomnite?

Če se za hip vrnem v svoje otroštvo, si priključim besede svojih staršev: »Midva hodiva v službo, ti pa v šolo – in to

je tvoja služba. Vsak opravi svoje delo po svojih najboljših močeh.« Učitelji v šoli so nas učili, mi smo se učno snov naučili. To našo nalogo (ali dolžnost) smo opravljali večinoma samostojno in vsak je bil tako svojih ocen kakor tudi svoje sreče kovač. Znana nam je bila vsa lestvica, od negativnih do odličnih. Šolsko pot smo si utirali sami, šolske torbe nosili sami. Včasih so bile težje, drugič lažje, podobno je bilo z usvajanjem učne snovi. Na križiščih smo s sošolci čakali na zeleno luč in ne zrl v mobilne telefone, ker jih (na srečo) še ni bilo. Nad nevarnostmi, ki so prežale na nas, niso sleherno minuto bedeli starši. Kaj hitro smo odgovornost za svoje vzpone in padce prevzemali sami. Po vrnitvi domov smo se pogovarjali tudi o šolskih ocenah, kar pa je bil le še eden izmed načinov, kako smo s starši (z)gradili zaupen odnos. O, moje prečudovito otroštvo!

Časi se spreminjajo in prav je, da jim sledimo, a pregovorji in reki, pa naj bodo še tako iz mode, ostajajo. Kako se vrniti v šolske klopi, dragi učenci? Odgovor je vsečaten: motivirano in z lastno željo po znanju. Učimo se zase in ne za druge. Privoščite si napake, saj se na napakah učimo. Čim manj se družite s Facebookom in Instagramom, čim več s prijatelji. Bodite prijazni do sebe in drugih. Vedite, da se dobro z dobrim vrača. Zaupajte učiteljem in pomnite, da je v slogi moč. Če pa boste na svoji poti odraščanja ohranili še kanček otroka v sebi, boste zagotovo vi tiste umetniške duše, ki bodo na svojem platnu ustvarjale svet miru in sožitja. Sr(e)čno!

Nepremično premoženje Mestne občine Ljubljana

Pri razpolaganju z nepremičnim premoženjem in njegovem upravljanju je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, ter v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti. MOL vsem zainteresiranim omogoča vpogled v načrtovane prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti, in sicer prek spletne aplikacije Nepremičnine MOL (ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/nepremicnine-mol), kjer je tudi v celoti opisano ravnanje z nepremičnim premoženjem. DDV ni vključen v ceno.

PRODAJA POSLOVNEGA PROSTORA

Izključna cena: 2.260.000 €

Prostori v stavbi št. 1725-466 na Resljevi cesti 14, in sicer v 2., 3., 5., 6., 7. in 8. etaži, v skupni izmeri 1250,11 m²

Cena ne vključuje dvoidstotnega davka na promet nepremičnin, ki ga plača kupec.

TEDEN LJUBLJANSKEGA TURIZMA

Od 23. do 29. septembra 2023 v Turizmu Ljubljana s partnerji pripravljajo že drugi Teden ljubljanskega turizma. Sprehodite se skozi zgodbe ljubljanskih ulic, mostov in grajskega podzemlja, preizkusite se v vlogi tradicionalnih obrtnikov, uživajte v pokušinah lokalnih žganih pijač in piv, pokukajte za zidove ljubljanskih hotelov in v muzejske depoje ter občutite, kako je biti turist v svojem mestu.

Več o programu najdete na spletni strani visitljubljana.com in v Turističnem informacijskem centru na Adamič-Lundrovem nabrežju 2, kjer lahko oddate tudi svoje pobude za razvoj turizma v mestu.

Spoštovane krvodajalke, spoštovani krvodajalci mesta Ljubljana!

Vljudno vas vabimo, da darujete kri za zdravje in življenje soljudi. Pokličite 051/389 270, 051/671 147 ali 030/716 796 in se naročite na odvzem. Krvodajalske akcije bodo 8. in 29. septembra 2023 na Zavodu RS za transfuzijsko medicino na Šlajmerjevi ulici 6. Več informacij na ztm.si.

Hvala, ker darujete kri za življenje.

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana

Mestna občina Ljubljana

ZBIRANJE POBUD

za 5. spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana – izvedbeni del (OPN MOL ID)

Mestna občina Ljubljana pristopa k novim, petim spremembam in dopolnitvam OPN MOL ID. V ta namen Mestna občina Ljubljana od 18. septembra do 5. novembra 2023 sprejema ustrezno utemeljene pobude za spremembe in dopolnitve.

Pobudo lahko oddate z e-obrazcem na spletnem portalu, ki bo dostopen na spletni strani Mestne občine Ljubljana ljubljana.si.

Kdor nima možnosti spletne oddaje pobude, lahko to odda osebno med uradnimi urami na Oddelku za urejanje prostora Mestne občine Ljubljana na Poljanski cesti 28 (ob ponedeljkih od 8.30 do 13. ure, ob sredah od 8.30 do 12. ure in od 13. do 17. ure ter ob petkih od 8.30 do 12. ure) ali po pošti na obrazcu, ki ga dobi na spletni strani ljubljana.si ali na Oddelku za urejanje prostora Mestne občine Ljubljana.

Vljudno vabljeni k oddaji pobud, obenem pa prosimo, da isto pobudo oddate samo na enega od zgoraj opisanih načinov, saj pošiljanje na več različnih načinov ni potrebno.

Za pobude za spremembo osnovne namenske rabe (na primer sprememba kmetijskih ali gozdnih zemljišč v stavbna) in za spremembo podrobne namenske rabe znotraj stavbnih zemljišč je treba plačati takso v znesku 300 evrov.

V LJUBLJANI IZBERI TRAJNOSTNO MOBILNOST

Več na
ljubljana.si

V zeleni Ljubljani vsak dan urejamo in izboljšujemo varne ter udobne površine za pešce, kolesarje in uporabnike javnega potniškega prometa. Uživaj v njihovi uporabi.

EVROPSKI
TEDEN
MOBILNOSTI
16.–22. SEPTEMBER
Trajnostno povezani. #MobilityWeek

Mestna občina
Ljubljana

Zapisniki in magnetogramski zapisi sej
Mestnega sveta MOL so objavljeni v
rubriki Seje Mestnega sveta na ljubljana.si.

SANJAJ. NAČRTUJ. URESNIČI.

Program za ideje mladih
od 18 do 29 let
Prijave do: 15.10. 2023
MESTNI
INKUBATOR

www.mladizmaj.si

Sanjaj. Načrtuj. Uresniči.

Mestni inkubator Mladih zmajev bo oktobra letos vpisal že osmo generacijo idejalistk in idejalistov. To so mladi, stari od 18 do 29 let, ki razmišljajo, imajo svoje ideje in so pripravljeni sprejeti izziv, da jih uresničijo.

Program mlade vodi po poti od idejne zamisli do projekta, jih uči načrtovanja ter ponuja možnost mentorske in finančne podpore pri uresničevanju ideje v izvedbeni fazi projekta. Namenjen je mladim, ki živijo v Ljubljani, prihajajo v prestolnico na študij ali delo.

Rok za prijavo idej v Mestni inkubator je 15. oktober 2023. Za vse, ki bi želeli dodatne informacije o programu, bo 29. septembra organiziran infodan. Za več podrobnosti nam pišite na e-naslov inkubator@mladizmaj.si.

Sto dobrih let

NINA KOŽAR

V našem mestu je lepo biti mlad, lepo pa je v njem preživljati tudi zlata leta. Obdana s prijatelji in svojci sta svoj stoti rojstni dan letos med drugimi praznovala člana Društva upokojencev Vevče - Zgornji Kašelj. Marija Zupančič se je rodila na Prežganju. Med vojno je bila kurirka in aktivistka OF. Po poroki se je zaposlila v Papirnici Vevče, z možem sta zgradila hišo in si ustvarila družino. V papirnici je do upokojitve delal tudi Ivan Benedik. Kot mlad se je izučil za kolarja, vojno preživel med partizani Molniške čete, nato pa si z ženo Tončko ustvaril dom in družino. Starost preživlja v Domu za starejše občane na Škofljici. Obema iz srca čestitamo!

Za prste obliznit

NINA KOŽAR

Šefica Maja Furlan prereže svež kruh pinsa, ga poškropi z olivnim oljem, vanj položi nekaj rezin zapeljivo rožnate mortadele, z žlico zajame stracciatello, ki ni sladoled, ampak kremasta sredica bivoljega sira mozzarella, in jo velikodušno namaže po salami. Po njej nadrobi še sesekljan pistacije in tako zložen sendvič vtakne v žar, da skorjica ob prvem grižljaju res zahrusta. To je le ena od kombinacij obloženih kruhkov iz vrhunskih sestavin, s katerimi si lahko privežete dušo v gourmet sendvičarni Dobra vila na Trubarjevi ulici 11. Ni čudno, da so vsi tako božanski, saj sta z možem Davidom Furlanom kar dve leti raziskovala dobrote italijanskih mojstrov, da bi k nam prinesla najboljše med najboljšimi.

Dobrote z vogala

NINA KREUZER

Hišo na Nazorjevi ulici 6 vsako jutro ovije vonj sveže mlete kave in slastnih rogljičkov, ki jih Ljubljančanka Lana Rovšek in iz Brd priseljeni Izak Kodermac že v zgodnjih jutranjih urah pripravljata za prve v službo hiteče goste. Popoldan se ponudba v njenem baru Lana's Corner, ki je tudi trgovina z več kot 270 vrstami odličnih domačih in tujih vin, prevesi v tople juhe in sveže pečene pinse s testom iz Verone. Velika verjetnost je, da vam bosta vse te dobrote postregla rosno mlada gostinca osebno, nekaj vin pa si iz avtomata s prednaročniško kartico lahko natočite sami, kar je ideja, ki sta jo v Ljubljano uvozila iz Španije.

Zmaga je naša

KAJA BENKO

Med sedem tisoč športnicami in športniki z motnjami v duševnem razvoju, ki so se udeležili 16. poletnih svetovnih iger specialne olimpijade v Berlinu, so se odlično odrezali tudi ljubljanski športniki. Zlate medalje so se razveselili člani nogometne ekipe, katere jedro so sestavljali uporabniki varstveno-delovnih centrov Tončke Hočevar in Želva. Čeprav je bil ob polčasu izid še izenačen, so Janez Černe, Goran Pajović, Robert Vlah, Gašper Zaviršek, Markus Abs in David Kozina z rezultatom šest proti ena v finalu premagali ekipo Nemčije. Na vseh tekmah so dali vse od sebe in se borili do zadnjega sodnikovega žvižga, nato pa se iskreno veselili svojega največjega športnega uspeha doslej.

Ko udari narava

Petek, 4. avgust 2023, bo za vedno ostal v našem spominu. Slovenijo je ta dan zajelo močno deževje, ki je za seboj pustilo pravo razdejanje. Ljubljana je bila na srečo v ujmi manj prizadeta kot številne druge občine, vseeno pa voda tudi našemu mestu in prebivalcem ni prizanesla.

KAJA BENKO

Žal so se napovedi ter opozorila meteorologov in hidrologov uresničili. Slovenijo je prizadela huda naravna nesreča. Predstavniki zaščite in reševanja z Gasilsko brigado Ljubljana na čelu so bili v pripravljenosti, prve klice so začeli prejemati v petek zjutraj, njihovo število pa se je že v pol ure močno povečalo, ko je Sava nenadoma narasla za dva metra. Deroča voda je prestopila bregove in odnašala vse pred seboj. Poplavlila je območje Mednega, Tacna in Broda – Kajakaško, Tacensko, Taborsko, Marinovševo cesto, Ulico Ivica Pirjevečve, Pot sodarjev, Rocensko ulico in Spodnje Gameljne, odnesla je tudi Kajakaški center v Tacnu. Besnenje vode je nato doseglo še Sneberje, kjer je voda zalila številne objekte ob Šmartinski in Sneberski cesti, Cesti na Brinovec, na Sneberskem nabrežju, Trbežah, Lajovčevi in Leskovičevi ulici.

Na območju Broda in Tacna je bilo po ocenah poplavljenih okoli 120 objektov, na območju Sneberij 140, na celotnem območju MOL pa 290. Ko udari takšna sila narave, je prva naloga reševanje ljudi. Na območju Broda in Tacna so reševalne enote morale evakuirati 55 ljudi, ki so jim zavetje ponudili v Policijski akademiji Tacen, na območju Sneberij pa je svoje domove moralo zapustiti 29 ljudi. Te so nameslili v Center Zalog, kasneje so se jim pridružili še turisti iz tujine, ki zaradi vodne ujme niso mogli zapustiti Slovenije. Gasilci so bili ves čas

na terenu. Takoj ko je bilo mogoče, so začeli črpati vodo iz poplavljenih objektov.

Ko se je vreme umirilo, se je odprl pogled na celotno razdejanje, ki ga je povzročilo besnenje narave. Po prvem šoku in strahu so se prebivalci prizadetih območij začeli soočati s posledicami, ki jih je za seboj pustila voda. Prebivalcem Tacna, Broda in Sneberij so poleg ekip gasilcev in civilne zaščite takoj na pomoč priskočili prostovoljci (taborniki, skavti, gorski reševalci in spontani prostovoljci) in začela se je delovna akcija, v katero so se vključili tudi predstavniki Rdečega križa, ki so med drugim poskrbeli za tople obroke in psihosocialno podporo. Kupi poplavljenega materiala so se hitro začeli nabirati ob cestah, zato so v Javnem podjetju Voka Snaga svoje ekipe preusmerili na ta območja. Redni odvoz odpadkov ni bil moten, saj so ekipe v tistih dneh poleg javne službe odvažanja odpadkov hkrati skrbele še za odvoz poplavljenega materiala. Do 28. avgusta so s teh območij odpeljali skoraj 1500 ton odpadkov, od tega iz Sneberij skoraj 1100 ton (423 ton kosovnih in 676 ton gradbenih odpadkov), z območja Broda in Tacna pa skoraj 400 ton kosovnih odpadkov.

Zlovesčno vremensko napoved so s strahom spremljali tudi prebivalci južnega dela Ljubljane, širšega območja Viča, ki se še živo spominjajo poplav septembra 2010 in nato še leta 2014, ko so poplavljali Gradaščica, Glinščica, Gameljščica, Dobrunjščica in Mali graben. Ti v običajnih razmerah manjši potočki so tudi tokrat močno narasli, a po zaslugi protipoplavnih ukrepov, ki jih je MOL izvedla v zadnjih 10 letih, so bile tokrat posledice v tem predelu precej manjše. Voda je zalila približno 20 objektov. Za primerjavo, leta 2010 je bilo tam zalitih okoli 1400 objektov. Dejanski učinek izvedenih ukrepov se še bolj pokaže ob podatku, da so bili letos pretoki na Gradaščici tako veliki, da bi bila območja poplav na Viču, v Rožni dolini, na Kosovem polju in Sibiriji dvakrat večja, kot so bila leta 2010.

In kaj vse je bilo v navedenem obdobju narejeno? MOL je za protipoplavne ukrepe v tem času namenila 14 milijonov evrov proračunskih sredstev. Zgradili so zadrževalnika Brdnikova in Podutik, izvedli ukrepe ob Koseškem bajerju in Bizoviškem potoku ter poskrbeli za čiščenje prepustov, vodotokov in kanalov. Ob tem je delne ukrepe na Gradaščici in Malem grabnu izvedla tudi država. Za izboljšanje poplavnne varnosti na območju Malega grabna trenutno še poteka projekt zamenjave treh premostitvenih objektov, in sicer na Opekarski cesti, Mokrški ulici in Dolgem mostu. Na prvih dveh lokacijah sta mostova že odstranjena, zdaj pa se izvajajo ukrepi globokega temeljenja. Dela, ki jih skupaj izvajata Direkcija RS za vode in MOL, bodo predvidoma končana do konca letošnjega leta.

Predvideni so tudi ukrepi ob strugi Save. Gradbeni inženir in hidrolog dr. Rok Fazarinc je že opravil pregled nasipov, na podlagi katerega bo pripravil posodobljen nabor protipoplavnih ukrepov na območju od medanske brvi do avtocestnega mostu čez Savo na območju Sneberij.

Iskrena zahvala gre seveda številnim meščankam in meščanom Ljubljane, ki so pomagali tako v Ljubljani kot na drugih prizadetih območjih po Sloveniji, prostovoljcem, skupinam, društvom, podjetjem in organizacijam, ki so priskočili na pomoč, ter ljubljanskim javnim podjetjem, ki so skrbeli za strokovno in nemoteno izvajanje storitev javnih služb. Skupaj smo pokazali, da someščani v nesreči nikoli ne ostanejo sami!

Zdaj je čas za solidarnost, ne za egoizem

V najhujših razmerah, ko se ljudem življenje obrne na glavo in lahko le nemočno gledajo, kako jim moč narave odnaša vse, kar so ustvarili, se pokažejo tudi najplemenitejše lastnosti naše družbe. Solidarnost, pomoč, tovarištvo in podpora.

Naravne nesreče vedno povzročijo velik šok in tudi tokrat je bilo tako. Prvi dnevi so bili na trenutke tudi kaotični, pomoč je prihajala z vseh strani, ljudje so bili pripravljeni pomagati na različne načine. Ko je šlo čiščenje h koncu in je adrenalin popustil, so na plan prišle nove skrbi. Hladnejši del leta ni več daleč in v ospredje je prišlo vprašanje sanacije poplavljenih hiš. Na MOL so se takoj povezali s častno meščanko mesta Ljubljana Anito Ogulin, veliko humanitarko in predsednico Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste - Polje. Skupaj so oblikovali donacijski sklad za zbiranje sredstev za pomoč tistim, ki so jim poplave uničile bivalne prostore. Sklad v prvi vrsti zbira donacije podjetij, ki delujejo v Ljubljani, seveda pa so dobrodošli tudi prispevki posameznikov in drugih skupin.

Sredstva se zbirajo na transakcijskem računu ZPM Ljubljana Moste - Polje, kjer bodo tudi bedeli nad njihovo razdelitvijo in skrbeli, da bodo porabljeni za točno ta namen, torej za urejanje poplavljenih bivalnih površin v pritličjih in višjih nadstropjih, prejeli pa jih bodo lastniki hiš, ki v njih živijo, in ne najemodajalci.

ZPM Ljubljana Moste - Polje, MOL in odbor prebivalcev s prizadetih območij v Ljubljani so konec avgusta sprejeli dogovore glede sanacije objektov. Na MOL so zbrali ponudbe devetih izvajalcev za sanacijo bivalnih prostorov na poplavljenih območjih. Dogovorili so se, da skupna cena obnove za posamezen objekt znaša 20.000 evrov. Obnova bo financirana

iz donacijskega sklada po naslednjem ključu: v gospodinjstvih, katerih celotni neto dohodek znaša do 1500 evrov, bo delež sofinanciranja znašal 75 odstotkov, pri preostalih gospodinjstvih pa 50 odstotkov. Pri tem so stanovalce pozvali, naj se premožnejši odpovedo svojemu deležu v korist finančno šibkejših sosedov.

Stanovalci bodo lahko izbrali omenjenih devet izvajalcev ali pa se odločili za drugega izvajalca. Dela se bodo predvidoma začela 15. septembra, če se bodo tlaki in stene do takrat dovolj posušili. Trajala naj bi približno mesec dni, odvisno od vremena, na MOL pa pravijo, da bodo, če bo treba, za kratek čas upočasnili dela na svojih gradbiščih, da bi kar najhitreje končali sanacijo bivališč in stanovalcem omogočili vrnitev v domove.

MOL je stanovalcem na prizadetih območjih zagotovila 50-odstotno nižjo ceno vode in oskrbe s plinom, država pa je znižala tudi ceno elektrike. Zagotovili so jim tudi druge oblike pomoči, med drugim brezplačne tople obroke in psihosocialno pomoč.

Ljudje, ki so jih prizadele poplave, so v hudi stiski, zato jim ne sme biti nelagodno prositi za pomoč. Hkrati pa moramo biti vsi pozorni, če kdo v naši okolici ne zmore več bremena. Velikokrat pomaga že pogovor, zato objavljamo nekaj telefonskih števil in naslovov, kjer vam bodo prisluhnili in vam svetovali.

Telefonsko svetovanje prizadetim v poplavah in njihovim bližnjim

- Telefon za psihološko oporo ob poplavah: 080/30 64 (vse dni v tednu med 16. in 22. uro). Klic je brezplačen.
- Center za psihološko svetovanje Posvet: 031/704 707 (vsak delovni dan med 16. in 20. uro).

Telefonsko svetovanje za pomoč v duševni stiski

- Klic v duševni stiski: 01/52 09 900 (vsak dan med 19. in 7. uro zjutraj).
- Zaupna telefona Samarijan in Sopotnik: 116 123 (24 ur na dan vsak dan). Klic je brezplačen.
- TOM telefon za otroke in mladostnike: 116 111 (vsak dan med 12. in 20. uro). Klic je brezplačen.

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje

so vzpostavili sedem mobilnih timov strokovnjakov za izvajanje psihosocialne pomoči prebivalcem (razbremenilni pogovori in krizna svetovanja) na terenu. Koordinatorice mobilnega tima za območje osrednje Slovenije lahko pokličete vsak dan med 8. in 18. uro na telefonsko številko 041/454 998.

Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste - Polje

ponuja celotno pomoč družinam v stiski. Pokličete jih lahko na telefonski številki 0820/570 16 in 040/176 102 ali pišete na e-naslov volja@zpmmoste.net.

Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana

lahko pomaga z materialno pomočjo, donacijami in tudi drugimi oblikami pomoči (informacije, povezovanje z drugimi organizacijami ...). Za pomoč pri odstranjevanju posledic poplav jih lahko pokličete na telefonsko številko 01/62 07 291.

Gasilcem kapo dol!

Verjetno ni ne Ljubljančana ne Slovenca, ki ga prvi teden avgusta ne bi stisnilo pri srcu. Medtem ko nas je večina nemočno opazovala grožnje in stiske, ki so jih poplave povzročale po naši državi, so med nami tudi tisti, ki prvi priskočijo na pomoč. Marsikateri med njimi za ceno predčasno zaključenega dopusta. »Glede na napovedi smo bili pripravljene,« pravijo pri Gasilski brigadi Ljubljana. Prvi telefoni so zazvonili tisti petek zgodaj zjutraj.

ŠPELA ZAKOTNIK

Svetovalec za javno gasilsko službo v Gasilski brigadi Ljubljana Robert Okorn pravi: »Šlo je za dogodek večjega obsega, kjer se poleg poklicnih gasilcev aktivira tudi prostovoljna gasilska struktura. Začeli smo z evakuacijami na Brodu, v Tacnu in Sneberjah, kjer so bili najbolj ogroženi. Prva prioriteta je bilo reševanje ljudi in tudi živali, na hipodromu Stožice smo s pomočjo konjeniške enote policije na varno umaknili večje število konjev.« Poplavljeni objekti in vozila, prevrnjene cisterne, razlitja kurilnega olja, vse to so bili prizori na terenu. A vendarle je bilo treba za nadaljnje postopke najprej počakati, da se voda umakne. V hudourniških poplavah, ko voda pridre nenaadno in silovito, je črpanje iz objektov nevarno in zares tudi neizvedljivo. Ko so se razmere nekoliko stabilizirale, so gasilci lahko začeli črpati vodo in nevarne snovi iz objektov ter pomagati pri iznosu poplavljenih opreme. Ljubljanski gasilci so na pomoč priskočili tudi v številnih drugih občinah.

Javna gasilska služba Mestne občine Ljubljana je sicer sestavljena iz Gasilske brigade Ljubljana kot poklicne gasilske enote in iz 35 prostovoljnih gasilskih društev, združenih v Gasilsko zvezo Ljubljana.

Ob večjih dogodkih, kot so bile te poplave, se poleg poklicne vedno aktivira tudi prostovoljna struktura – gasilci, ki so sicer zaposleni drugje in so s svojimi delodajalci vnaprej dogovorjeni za morebitne odsotnosti zaradi intervencij. »V Gasilski brigadi je 150 zaposlenih, operativna služba je razdeljena na štiri enakovredne izmene. Delajo po tako imenovanem ruskem delovniku – 12 ur dnevna izmena, 24 ur prosto, 12 ur nočna izmena in 48 ur prosto. Vsaka izmena ima med 30 in 32 operativnih gasilcev,« pojasnjuje

Okorn. Prazniki in vikendi za gasilce tako rekoč ne obstajajo. Po obdelavi klica na številki 112 poklicni gasilci izvozijo v eni minuti, prostovoljni pa v največ 15 minutah.

Prostovoljne gasilske enote so usposobljene tudi za reševanje ob neurjih, poplavah, za tehnično reševanje, ob nesrečah z nevarnimi snovmi, za nudenje prve pomoči, preskrbo z vodo ipd.

NI ŠE KONEC.
OBRNITE STRAN!

Poplave 2023

Na intervencijah je aktivno sodelovalo **90** poklicnih gasilcev iz Gasilske brigade Ljubljana in več kot **1000** prostovoljnih gasilcev iz **35** prostovoljnih gasilskih društev v sklopu Gasilske zveze Ljubljana skupaj z več kot **100** gasilskimi vozili.

Gasilsko pomoč so najbolj potrebovali na zahodnem delu Ljubljane, v Tacnu in na Brodu, na vzhodu v Sneberjah in na jugu, na območju Kozarij in Viča.

Reka Sava je dosegla pretok, ki ga hidrologi ne pomnijo – več kot **2000** kubičnih metrov na sekundo. V zelo kratkem času je narasla za 2 metra.

Po prvih ocenah gasilcev je v Ljubljani poplavilo približno **290** objektov, evakuiranih je bilo **84** ljudi. Lahko pa bi bilo tudi veliko huje. Ljubljana so poplave prizadele že v letih 2010 in 2014 in od takrat je bilo izvedenih več ukrepov za povečanje poplavne varnosti, skupno v vrednosti **14** milijonov evrov.

KAJ SVETUJEJO GASILCI ZA JESEN

Kako se pripraviti na neurja in poplave

Spremljajte vremensko napoved in opozorila, ki jih izdajajo vremenoslovci. Če je napovedano močno neurje ali deževje, v okolici objekta pospravite tisto, kar bi veter ali voda lahko odnesla ali uničila.

Pripravite torbo za s seboj. Nikoli ne veste, ali bo potreben hiter umik iz objekta, zato vnaprej pripravite nujne osebne stvari, kot so denarnica, zdravila, oblačila, napolnjen telefon.

Odtočne jaške in žlebove očistite listja, vej in druge nesnage ter s tem poskrbite, da so polno pretočni.

Voda navadno najprej doseže kletne prostore v hiši, zato jih pospravite in predmete s tal umaknite na višje police. Če je v teh prostorih hiše tudi vozilo (v kleti ali garaži), ga umaknite na višje ležeče površine.

Postavite protipoplavne vreče na mestih, kjer bi voda lahko vdrla v zgradbo. S tem vodo preusmerite stran od objekta. Če boste vreče s peskom polnili sami, jih nikoli ne napolnite do vrha, saj dobijo preveč okroglo obliko in na stikih ne tesnijo dobro.

Če je ogroženo človeško življenje, takoj pokličite 112.

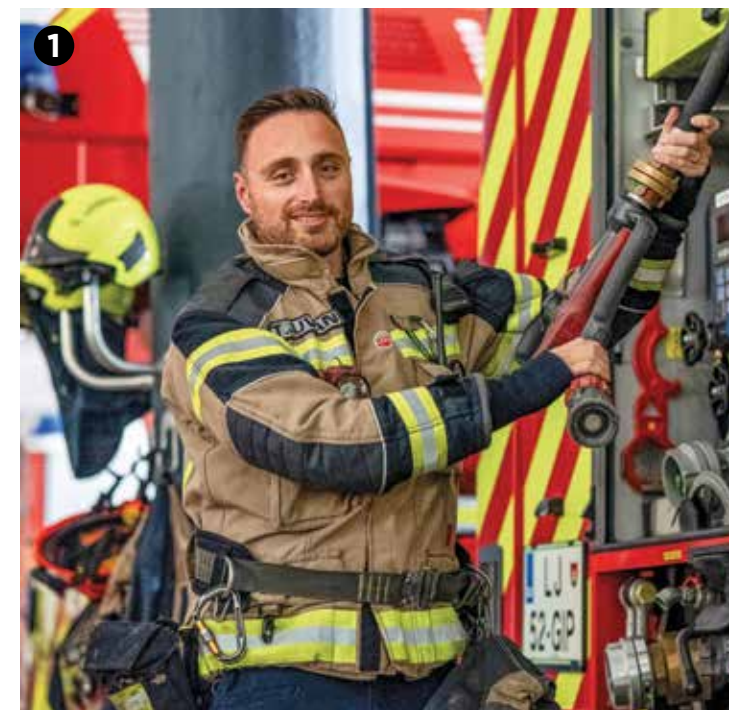
Ker so gasilske ekipe v času neurij in poplav močno obremenjene, lahko - seveda če je to mogoče in ne ogrožate lastne varnosti - vodo ali kakšno vejo, ki ovira prehod ali promet, odstraniti tudi sami.

V neurju se nikoli ne zadržujte pod drevesi, saj se ta zaradi močnega vetra lahko podrejo ali pa se odlomijo veje. V vozilih se ne ustavljajte v predorih in pod nadvozi, saj s tem ogrožate prometno varnost.

KAJ STORITI, ČE VAS UJAME VREMENSKA UJMA

1. Pokličite 112.
2. Povejte, kdo ste in kaj se je zgodilo.
3. Sporočite točen kraj nezgode.
4. Povejte, kakšno pomoč potrebujete.
5. Povejte, kakšna je višina vode in kako velik je prostor.
6. Povejte, kakšno površino strehe je odkrilo in kako visok je objekt.
7. Ne odložite telefona, dokler vam operater tega ne dovoli.

Ko gasilci prispejo na objekt, jim seveda lahko ponudite pomoč. Ker so ob večjih dogodkih intervencijske ekipe manjše, vsaka roka pride prav. Več nasvetov v obliki kratkih videov najdete na spletni strani Gasilske brigade gasilskabrigadaljubljana.si/ koristne-informacije/100-nasvetov-za-100-let.

1 Tine Juvan je poveljnik Gasilske zveze Ljubljana, torej prostovoljne strukture, ki jo sestavlja 35 prostovoljnih gasilskih društev in ki šteje čez 4100 članov. »Glede na napovedi smo preventivno pripravili in pregledali opremo ter se tudi kadrovske prešteli - sploh med prostovoljnimi gasilci, ki seveda v brigadi niso zaposleni, je pomembno, da preverimo, kdo bo lahko prisoten, da smo lahko pripravljani.« Tine je gasilec že okroglih 30 let, prostovoljnim gasilcem se je pridružil pri sedmih letih, ko ga je za gasilstvo navdušil oče.

2 Dino Čilović iz Prostovoljnega gasilskega društva Spodnja Šiška je prostovoljni gasilec od šestega leta. »Za božič sem si kot otrok zaželel igračo gasilsko garažo, pa me je namesto tega oče odpeljal kar v gasilski dom in vpisal k prostovoljnimi gasilcem. Veliko boljše darilo!« Je eden od številnih ljubljanskih gasilcev, ki so med poplavami pomagali tudi zunaj meja naše občine. »Ko smo prispeli na teren v Mozirje, da bi priskočili na pomoč pri čiščenju objektov v eni od ulic, je bilo tam polno ljudi - prebivalcev, gasilcev, vojakov in prostovoljcev, a vladala je popolna tišina. Prvih 15 minut si slišal samo zvok lopat in motork. Vsi so si med seboj pomagali, do pogovora pa ni bilo nikomur.«

3 Gorazd Breskvar, vodja prve izmene Gasilske brigade Ljubljana, poroča, da so v času poplav aktivirali dve izmeni in tudi center za podporo vodenju, da so lahko učinkovito poskrbeli za koordinacije ekip ter ponudili tudi ustrezno podporo in informacije gasilcem na terenu. »Sploh v začetnih urah poplav smo prejeli sto klicev na uro in več.« V povprečju skozi leto sicer gasilci opravijo šest intervencij na dan. Gorazd prvo izmeno vodi že 18 let, pri gasilcih pa je kot prostovoljec začel sodelovati že v zgodnjem otroštvu.

Kako so šolske stavbe danes drugačne kot nekoč

KAJA BENKO

V Ljubljani so v zadnjih letih številne šole dobile novo »obleko«, preurejene, sodobne in prijazne prostore, nekatere so se razširile, dobile nove učilnice, telovadnice in druge šolske prostore, saj jih zdaj obiskuje kar 6000 otrok več kot pred 13 leti.

Tudi letos ni nič drugače. Na OŠ Vrhovci so na primer obnovili igrišče, na OŠ Sostro zgradili prizidek, dela pa se končujejo tudi na OŠ Savsko naselje. Učenke in učenci so v novo šolsko leto vstopili v prenovljeni del šole, v katerem je večina učilnic, po jesenskih počitnicah pa bodo kuhinja in jedilnica še končno podobo novozgrajenega prizidka, kjer bodo kuhinja in jedilnica ter sodobno opremljena večnamenska dvorana. Pri prenovi so tudi tokrat posebno pozornost namenili energetski učinkovitosti in varnosti ter šolo energetsko in protipotresno obnovili.

Se tudi vam zdi, da so šole danes čisto drugačne, kot so bile nekoč? Mogoče je za to kriv »otroški« spomin, ki je šolo videl kot nekaj strogega, hladnega, edini barvi tam pa sta bili bela in rjava. Damjan Burcar, ki je vodil obnovo OŠ Savsko naselje v delu objekta, ki je zgrajen po načrtih Navinška (trakta A in B), pravi, da je najbolj opazna razlika glede na čase našega otroštva tehnološki napredek. »Večina ga je očem sicer skritega, je pa osrednji prostor s tablo in kredo zamenjal velik multifunkcijski zaslon, občutljiv za dotik, na katerem lahko pogledate stvari, ki smo jih v naših šolskih časih lahko gledali samo v znanstvenofantastičnih filmih.«

Pri tem dodaja, da so pri načrtovanju šolskih prostorov še posebej pozorni na prijetno počutje otrok in zaposlenih, saj ti v njih preživijo večji del dneva. »Prijetno počutje skušamo glede na prostorske danosti doseči s čim večjimi okenskimi odprtinami, svetlimi stropi in stenami ter toplimi tlemi,« pravi Burcar. Po njegovih besedah vzdušje šoli vdihnejo otroci, ki dodajo vedrino in mladostno sproščenost.

Naj otroška vedrina in sproščenost še naprej odmevata po šolskih prostorih! Vsem učenkam in učencem želimo uspešno, sproščeno, prijateljsko, predvsem pa spoštljivo in solidarno šolsko leto.

NA MOL SO S ŠTEVILNIMI PRENOVAMI V ZADNJIH LETIH POSKRBELI, DA SO STAVBE ŠOL VARNE, PRIJAZNE IN FUNKCIONALNE. PRENOVE VEDNO NAČRTUJEJO TRAJNOSTNO: ENERGETSKO UČINKOVITO, OKOLJU PRIJAZNO IN ZELENO.

Novo šolsko leto v Ljubljani

Vrtci

12.918 otrok

vključenost ljubljanskih otrok v vrtce (minulo leto)

95,9 %

vključenost otrok v vrtce po Sloveniji (minulo leto)

84,6 %

Število prejetih vlog za vpis otrok

Poteka sanacija poplavljenega Vrtca Miškoljin, enote Sneberje. Dela bodo predvidoma zaključena do konca leta, otroci bodo do takrat razporejeni v druge enote vrtca.

Osnovna šola

26.433 osnovnošolcev ali 262 manj kot v prejšnjem šolskem letu

300 učencev se šola na domu

2716 prvošolcev ali 187 manj kot v prejšnjem šolskem letu

6040 učencev več v javnih šolah kot v šolskem letu 2009/10

PRORAČUNSKA SREDSTVA, NAMENJENA PREDŠOLSKI VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Od leta 2006 do 2023 je MOL za področje predšolske vzgoje in izobraževanja namenila **1.522.185.723 EUR**, od tega **419.674.260 EUR** za investicije in investicijsko vzdrževanje.

V tem obdobju je MOL pridobila **25.413.313 EUR** nepovratnih sredstev.

V letu 2023 je v proračunu MOL za to področje namenjenih **124.517.529 EUR**, od tega **36.397.210 EUR** za investicije.

Večji zaključeni projekti v letu 2023

- celovita obnova igrišča OŠ Vrhovci
- izgradnja prizidka OŠ Sostro
- celovita obnova Vrtca Mojca, enote Kekec
- prenova Vrtca Otona Župančiča, enote Čuri Muri, z dozidavo večnamenskega prostora in povečanjem ter posodobitvijo igralnic

EVA ZORE

profesorica slovenščine na OŠ Danile Kumar

Branje je ključ do razumevanja sveta

V zadnjih avgustovskih dnevih se tudi učitelji že pošteno pripravljamo na prihod učencev. Pravzaprav po malem mislimo nanje kar celo poletje. Težko se je popolnoma odklopiti, saj je učiteljski poklic življenjsko poslanstvo, ki ga živimo tudi ob praznikih ali med dopustom. Poleg sestankov strokovnih aktivov in učiteljskega zbora, izobraževanj in študijskih skupin, prenavljanja učnih gradiv in snovanja dnevov dejavnosti je za učitelja še posebej pomemben tisti del pred začetkom pouka, ko se na prihod znanja željnih ali izzivov polnih učencev pripravlja sam pri sebi in v mislih načrtuje, kako bi lahko mladim še bolj približal svet.

BRANJE, ČETUDI LE NEKAJMINUTNO, BI MORALO IMETI MESTO V OTROKOVEM DNEVU, KOT GA IMA DENIMO IGRANJE S PSOM ALI UMIVANJE ZOB.

Sama sem ob prebiranju romanov letošnje poletje razmišljala o tem, kako mladim priljubiti branje. Vemo, da to med poplavo drugih lagodnejših aktivnosti ni prva izbira večine učencev. Kako jim torej dokazati in pokazati, da je sprehajanje med platnicami in potovanje v domišljjski svet zelo pomembno? Zgled, ki ga učenci dobijo med domačimi zidovi, je tisti, ki se zares zasidra v otrokovo bit in tak nezavedno ustvarja njegove navade. Večer, ki ga družina preživi skupaj ob branju knjig, povezuje, izobražuje in ne nazadnje poudarja pomembnost odnosov, na katere marsikdaj pozabimo.

Zgled pomembnega odraslega, ki je otrokom sveti gral in je lahko starš ali kdo drug, je zunaj šolskega sistema premalo poudarjen, a ima neverjetno moč. Branje, četudi le nekajminutno, bi moralo imeti mesto v otrokovem

dnevu, kot ga ima denimo igranje s psom ali umivanje zob. S tem je mladim olajšano razumevanje zahtevnejših del železnega repertoarja, ki jih predpisuje šolski sistem, in so z vidika razumevanja in koncentracije zanje trši oreh. Danes je nekaterim učencem brez zatika ali odmika pozornosti izziv prebrati že vrstico besedila, kaj šele celotno besedilo.

Vsi se dobro počutimo, kadar nam nekaj uspe, in si po tihem čestitamo, kadar presežemo same sebe. Tudi otroci in najstniki delujejo tako, čeprav se na prvi pogled zdi, da je zanje doživljanje sveta en sam napor. Ravno zato je pomembno, da imajo svoje delo, obveznosti, odgovornosti in nazadnje tudi pohvalo, kadar je zaslužena. Tako rastejo in od droge, ki ji pravimo ugodje, prehajajo v svet ustvarjanja, uspehov in samozavesti.

Verjamem, da bo ob čedalje bolj neenotni družbi, kakršna žal postajamo, cilj pedagogov predvsem spodbujati socialno raven razvoja današnjih generacij, da iz unikatnih individualistov postanejo sodelovalni in sočutni posamezniki. Tako učenci kot učitelji že nestrpno pričakujemo začetek novega šolskega leta. Priprave nanj so izrednega pomena, a vseeno smo šola ljudje, ki ustvarjamo vedno nove in včasih tudi nepredvidljive situacije, s katerimi začnimo šolski vsakdan.

MARJETKA BALKOVEC DEBEVEC

kustosinja, muzejska svetnica v Slovenskem šolskem muzeju

Prelomen življenjski korak

Med najpomembnejše začetke v življenju sodi tudi prvi šolski dan. Morda se tega v vsakdanjiku premalo zavedamo. Ta prvi veliki korak v šolo je zares prelomnica v življenju slehernika, saj smo – vsaj velika večina – od tega trenutka naprej vpeti v obvezni izobraževalni sistem, s tem pa tudi v preplet socialnih odnosov, v osebno rast, širjenje znanj, spoznanj in obzorij.

Med šolskim letom se med šolarji kdaj pa kdaj zasliši malce jezen vzdih: »Pa kdo si je izmislil to šolo?!« Marsikdo med njimi že ve, da gre to pripisati habsburški vladarici Mariji Tereziji, ki je leta 1774 izdala Splošno šolsko naredbo, prvi in temeljni osnovnošolski zakon na naših tleh. Čeprav bo prihodnje leto od tega že 250 let, bi se z osnovno idejo, zapisano v njem, lahko še vedno strinjali: »Vzgoja mladine obojega spola je najvažnejši temelj resnične blaginje narodov.«

A ko je zakon izšel, v šoli še ni takoj vse gladko steklo. Večina prebivalstva se je ukvarjala s kmetijstvom, pri kmetijskih opravilih pa je bilo potrebnih veliko pridnih rok, tudi otroških. Starši še dolgo svojih otrok niso redno pošiljali v šolo, sploh pa ne deklic. Saj – kaj pa bo dekletom šola?! V mestih, posebej v Ljubljani, je bilo glede tega vendarle malo drugače.

Medtem ko sta danes 1. september in prvi šolski dan tako rekoč sinonima, pa se v preteklosti šola ni začinjala na ta datum. Razumljivo, saj je bilo v tem obdobju treba opraviti še veliko kmečkih del, šola pa se je takratnemu načinu življenja še zelo prilagajala. Pa danes? Se vam ne zdi, da se ritem življenja večine prebivalstva prilagaja šolskemu koledarju?

Postopoma, vsekakor pa po prvi svetovni vojni, se je kot datum začetka šole uveljavil 1. september. Navade na ta dan so se spreminjale. Prvi šolski dan se je vse do obdobja po drugi svetovni vojni začel

v cerkvi z udeležbo šolarjev in učiteljev pri sveti maši in s poklicanjem sv. Duha za srečen začetek šolskega leta. Nadaljevali so v šoli, kjer so učence seznanili s šolskim redom in so tako ti dobro spoznali, kakšno je primerno obnašanje v šoli in doma. Učitelji naj bi ob novem šolskem letu otrokom šolo približali na lep način, da ne bi veljalo, »kako strašen in grozovit kraj da je šola«. Nekateri učitelji so se teh navodil držali, drugi so bolj verjeli v moč leskove šibe.

Praznično je bilo 1. septembra tudi v obdobju socialistične šole. Za prvošolce so začeli prirejati posebne sprejeme s pogostitvijo. Presenetili so jih s kakšnimi domačimi dobrotami, starejši učenci so pripravili krajši kulturno-zabavni program. Še bolj slovesno je bilo na dan pionirjev, ko so cicibanji postali pionirji. S slovesno prisego so obljubili, da bodo pošteni in vzorni učenci, ob tem pa prejeli modro kapo titovko in rdečo rutko za okrog vratu. Tudi v samostojni Sloveniji šole na prvi šolski dan praznično sprejmejo učence, še posebej prvošolce. Mediji temu dnevu namenijo precej pozornosti, še več trgovine.

VZNEMIRLJIVO PRIČAKOVANJE – TO JE SKUPNI ELEMENT, KI POVEZUJE PRVOŠOLČKE VSEH DOB.

Prvi šolski dan se je skozi zgodovino spreminjal, saj se je tudi način življenja otrok od nekdanj do danes povsem spremenil, ostaja pa nekaj elementov, ki se v svojem jedru ohranjajo. Eden od teh je skrb za obleko šolarjev od začetku šole. Že res, da so mame pred začetkom šole nekoč predvsem poskrbele, da so bila oblačila otrok oprana in zakrpana, redkeje na novo sešita. Prav tako lahko prepoznamo skrb za ustrezno ureditev ali prenovno šolskih prostorov. Letos si predvsem želimo, da bi novo šolsko leto na območjih uničujočih ujm učenci začeli v primernih prostorih.

Vznemirljivo pričakovanje – to je še en skupni element, ki povezuje prvošolčke vseh dob. Ob tem naj tudi danes velja, kar so pred 170 leti zapisali v časopisu Šolski prijatelj: »Dan, ko otroci začnejo prvič v šolo hoditi, je velik in vesel praznik!«

POLONA KOŽELJ

mama prvošolke

Čas je

Draga moja, čas je. Tiste roza balerinke ti že zdavnaj niso več prav. Tudi belo baletno krilce, v katerem si se tako rada vrtela, zaprašeno ždi v najbolj oddaljenem kotu predala, ne zanima te več. Punčkam so odpadle roke, postrigla si jih na kratko. So stvari in so zanimanja, ki si jih v svojih šestih letih prerastla, in prav je tako.

Tebe zanima, kaj bere starejša sestra. Ali je črka L obrnjena v levo ali v desno. Kako se števila, večja od sto, seštevajo v kupčkih. Zanima te, s kom boš v šoli sedela v klopi in kakšna bo tvoja učiteljica. Kaj delaš v podaljšanem bivanju in kako izgleda šola v naravi. Za rojstni dan smo ti kupili novo, čisto tvojo prvo šolsko torbo. Z njo na ramenih si več dni hodila po stanovanju, malodane si z njo želela tudi v posteljo. Vesela, ker jo imaš končno tudi ti. V novo peresnico si v barvi mavrice zložila skrbno ošiljene barvice. Na zvezke sama pišeš svoje ime. Odkar si dobila še malo pisalno mizo, si s staro šaro opravila. Šolske potreščine pa skrbno zložene v predalih čakajo na prvi september. To poletje kar naprej nagovarjaš starejšo sestro k svoji trenutno najljubši igri: »Igrajva se šolo! Ti boš učiteljica, jaz pa učenka.« Hecno, šola sredi poletja.

Kartonasta čepica z napisom »mini maturant«, ki si jo prejela na zadnji dan v vrtcu, je bržkone že pozabljena nekje pod tvojo posteljo. Ko se spomnim, kako ste na ves glas korajžno peli: »Za nas se igra je končala, šola nam bo delo dala, a mi nič se ne bojimo, šole vsi se veselimo, hej, hej, hej!«, mi postane prijetno toplo. Sprašuješ me, koliko dni je še do šole. Na koledarju sva jih obkrožili in zdaj jih odštevava. Veselje, vznemirjenje in pričakovanje v tvojih očeh preženejo še zadnji moj dvom, kako ti bo na novem.

Ja, čas je. Pa ne za solze in vzdihovanje »joj, kako hitro rasteš«, niti ne za obžalovanje nad zamujenimi dnevi najnežnejšega otroštva. Saj jih nismo zamudili, živeli smo jih! Šola ne prinese

konca otroštva, prinese samo novo, drugačno obdobje. Še se bomo igrali – le druge igre. Še se bomo crkljali – ne več cele dneve, pač pa v nekaj popoldanskih in večernih urah toliko bolj srčno. Še bomo peli – bolj na glas in bolj točno. Bibo leze smo prerastli, Kekčeva dobra volja je najboljša bo pa odlično zvenela.

PRIŠEL JE ČAS ZA NOVE PODVIGE, NOVA ZNANJA, NOVA SPOZNAVANJA, NOVA PRIJATELJSTVA.

Prišel je čas za nove podvige, nova znanja, nova spoznanja, nova prijateljstva. Za nove naloge in nove odgovornosti. Pred slednjimi vas starši vse prepogosto in po krivici branimo. Saj ste otroci iz dneva v dan večji, več sposobni in zmorete biti bolj odgovorni! Samo da odrasli tako radi in morda malo tudi namenoma pozabljam na to. Če si do zdaj lahko skrbno tolažila svoje jokajoče plastične dojenčke in brisala smrklje plišastim medvedkom, ne dvomim, da boš opazila tudi sošolca v stiski. Če si se naučila bratcu in sestrici posoditi svoje najljubše barvice, zakaj jih ne bi tudi sošolki, ki jih bo tisti dan pozabila doma. Ne dvomim, da boš srčna in da bodo srčni tudi sošolci in učitelji, ki te bodo po novem obkrožali. Ko pa bo prišel dan in bo svet s teboj manj srčen, kot bi si sama želela, te bo doma čakala srčna družina. Objeli te bomo, obrisali solze in smrkav nosek. Kot ti svojim medvedkom. Saj šola s seboj prinese tudi dneve, ko se ne moreš igrati, tudi noči, ko težje spiš. Vse to so drobni koraki na poti k odraslosti.

Draga moja, čas je in prav je tako. Otroci raste. Mar ni to lepo?

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno stališč MOL in uredništva glasila Ljubljana.

Dobrodošli v vrtcu!

Vstop v vrtec je prelomnica v obdobju otroštva, pa ne le za otroke, ampak tudi za njihove starše. Da bi spremembe karseda dobro sprejeli in poskrbeli za čim prijetnejšo vključitev svojega malčka v novo dnevno okolje, smo v sodelovanju s Katjo Rovšek Nikitovič, svetovalno delavko v enoti Sladkosned Vrtca Pedenjped, zbrali nekaj nasvetov in predlogov, ki vam bodo zagotovo v pomoč.

NINA FINŽGAR

Predajte pomembne informacije.

Da bi vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljic čim lažje poskrbele za potrebe otroka, morajo o njem vedeti čim več: kakšne so otrokove navade pri hranjenju in spanju, kako se najlažje pomiri in potolaži, se še doji, ima dudo, s katerimi igračkami se najraje igra, kakšne so njegove druge posebnosti in navade ...

Vzemite si čas za spoznavanje.

Pomagajte otroku, da spozna nove prostore in ljudi: igrajte se z njim v igralnici, raziskujte, sodelujte pri hranjenju ... Po dogovoru s strokovnimi delavkami se umaknite iz igralnice in ponovno vrnite. S tem bo otrok dobil izkušnjo vašega odhoda in – najpomembnejše – vrnitve.

Otroka pripeljite v vrtec vsak dan.

V uvajalnem obdobju je za otroka najbolje, da ne izostaja iz vrtca, če le ni te potrebe oziroma nuje.

Uvajanje drugih sprememb začasno prestavite.

V času uvajanja v vrtec nikar ne načrtujte drugih večjih sprememb, na primer opustitve dojenja, odvajanja od dude ali stekleničke, spanja v svoji postelji ...

Načrtujte svoj jutranji obred.

Za lažje jutranje slovo lahko otrokom pomaga vedno enak obred oziroma rutina, na primer poljubček, objem in nato pozdrav ali pa se domislite česa drugega. Tudi plišasti prijatelji, ninice ali druge stvari, ki otroka spominjajo na dom, so lahko odlični sopotniki.

Pri slovesu ne oklevajte.

Ob jutranjem slovesu nikar ne oklevajte in ga podaljšujte predolgo. Če se od otroka nikakor ne morete posloviti, za pomoč poprosite vzgojiteljico. Pomembno je, da ga oddate vi, ne da ga slednja iztrga iz vašega naročja.

Bodite še bolj razumevajoči in sočutni.

Če se otrok ob uvajanju v vrtec začne vesti bolj agresivno, ga ne grajajte, temveč sprejmite njegova čustva in mu namenite še več pozornosti. S tem otroka ne boste razvadili.

Poiščite mirne kotičke, se igrajte in pogovarjajte.

V prvem mesecu otrokovega obiskovanja vrtca je zelo priporočljivo, da popoldan s starši preživi čim več časa. Izberite mirno domače okolje, kjer se bo otrok lahko umiril in predelal vsa čustva. Ne odhajajte v hrupne nakupovalne centre in na podobne kraje, temveč izberite naravo. Več časa namenite igri in pogovoru.

Ilustracije: Shutterstock

Izberite primerna oblačila in obutev.

Poskrbite, da bo vaš otrok ustrezno oblečen in obut. Izbirajte udobna oblačila in otroka oblecite večplastno, da ga lahko vzgojiteljice po potrebi slečejo. Obujte mu stabilna in ne drseča obuvala.

Podpirajte otrokovo samostojnost.

V skladu s starostjo in zmožnostmi lahko otroka že doma navajate k samostojnosti, na primer pri umivanju rok, oblačenju vrhnjih oblačil, obujanju ...

Lahko pričakujete težave.

Nekateri otroci imajo ob uvajanju normalne prilagoditvene težave ali regresivne odzive, ki lahko trajajo tudi ves mesec. Mednje sodijo predvsem jok kot znak stiske in strahu pred izgubo, vnovična zahteva po dudi ali steklenički, sesanje prstov, odklanjanje hrane ali zmanjšan apetit, moten spanec, večja občutljivost in razburljivost, povečana obolevnost, močenje, strahovi in psihosomatske težave, stopnjevanje agresije, motnje govora, oklepanje staršev ... Včasih kriza nastopi z zamikom ali po tem, ko se otrok že dobro vključi v vrtec. O morebitnih težavah ali pomislekih se pogovorite z vzgojiteljico ali svetovalno delavko.

Zagotovljena zaposlitev takoj po šolanju

Kam po koncu šolanja na srednji šoli ali fakulteti? Zakaj ne bi karierne poti začeli v ljubljanski mestni upravi ali javnih zavodih ter skladu? MOL je po več kot 20 letih znova razpisala kadrovske štipendije, s čimer se odziva na aktualne razmere na trgu dela.

KAJA BENKO

Poleg štipendij za nadarjene, ki jih na MOL podeljujejo že 25 let, so letos razpisali še kadrovske štipendije, s katerimi želijo mlade spodbuditi k zaposlitvi v mestni upravi ter javnih zavodih, ki delujejo v okviru MOL. Želijo si, da bi čim več mladih po zaključku izobraževanja ostalo v Ljubljani ter s svojim znanjem prispevalo k nadaljnjemu razvoju mesta in kakovostnega mestnega servisa. Razpisali so 26 štipendij, s katerimi želijo v svoje vrste privabiti mlade sodelavke in sodelavce, ki bodo v delovno okolje prinesli svežo energijo in nova znanja.

S kadrovskimi štipendijami bodo podpirali bodoče zdravnike – specialiste družinske medicine in pediatrije –, diplomirane medicinske sestre ter magistre farmacije, specialne in rehabilitacijske pedagoge, logopede in surdopedagoge. Finančno podporo bodo ponudili tudi tistim, ki svojo karierno pot vidijo na področjih psihologije, psihosocialnega svetovanja, psihoterapevtskih znanosti ter zakonskih in družinskih študij, pa tudi prostorskega načrtovanja, arhitekture, gradbeništva in urbanizma. Med srednješolci pa štipendiranje ponujajo bodočim elektrotehnikom in strojnim tehnikom.

Štipendiste bo po končanem študiju čakala zaposlitev v Zdravstvenem domu Ljubljana in Lekarni Ljubljana, v Centru Janeza Levca, Vrtcu Galjevica, v javnih zavodih Mladi zmaji in Šport

Ljubljana, Javnem stanovanjskem skladu MOL in Mestni upravi MOL. V teh zavodih se bodo zaposlili najkasneje leto po končanem šolanju in ostali zaposleni toliko let, kolikor bodo prejeli kadrovske štipendije.

Med največjimi prednostmi kadrovske štipendije MOL je finančna razbremenitev dijakov in študentov, ki se bodo lahko bolj osredotočili na pridobivanje znanja. Poleg tega je združljiva tako z Zoisovo kot tudi državno štipendijo, kar pomeni, da lahko mladi prejema obe štipendiji hkrati. Med prednosti zagotovo štejejo tudi mentorska podpora in praktične izkušnje, ki jih bodo štipendisti pridobili že med šolanjem. Pa še to: za kadrovske štipendije MOL lahko zaprosijo vsi državljani Slovenije, ki izpolnjujejo razpisne pogoje, in ne le prebivalci Ljubljane.

Ljubljana je prvo mesto v Sloveniji, ki se je na tak način celostno odzvalo na zaposlitvene potrebe na področjih zdravstva, šolstva, mladih, kulture, sociale, športa in okolja. Sicer pa v Ljubljani že dve desetletji in pol podpirajo izobraževanje nadarjenih mladih Ljubljančank in Ljubljančankov. Tem namenajo štipendije za nadarjene. Od leta 1998 je to štipendijo prejelo že 1820 dijakov in študentov, zanje pa so v tem obdobju iz proračuna MOL namenili več kot 10 milijonov evrov. Večina nekdanjih štipendistov MOL danes dosega izjemne karijerne rezultate na najrazličnejših področjih, od znanosti do umetnosti. Naj tokrat

ZA KADROVSKO ŠTIPENDIJO MOL LAHKO ZAPROSIJO VSI DRŽAVLJANI SLOVENIJE, NE LE PREBIVALCI LJUBLJANE.

omenimo le dva izmed njih: violinista Roka Zale-tela Černoša, ki krasi tokratno naslovnico Ljubljane, in Anžeta Rozmana, mladega umetnika, ki je letos med nominiranci za ameriško nagrado emmy, saj je skupaj s svojim glasbenim vzornikom Hansom Zimmerjem ustvaril inovativno glasbo za TV-serijo Prehistoric Planet.

Kadrovske štipendije MOL

Koliko? 26 štipendij

Višina?

Dijaki: 180 evrov na mesec
Študenti, ki se izobražujejo v Republiki Sloveniji: 250 evrov na mesec
Študenti medicine: 450 evrov na mesec

Za koga? Za dijake in študente, državljane Republike Slovenije

Do kdaj oddati prijavo?

- Dijaki do 15. septembra 2023
- Študenti do 13. oktobra 2023

Več informacij in pogoji razpisa: ljubljana.si, monika.sterlek@ljubljana.si, 01/30 64 453

LJUBLJANČAN

Kot prvi slovenski violinist je nastopil na prestižnem tekmovanju Petra Iljiča Čajkovskega v Moskvi. Med 742 prijavljenimi glasbeniki se je uvrstil v petindvajsterico, ki je imela čast zaigrati pred neizprosno žirijo. Še več. Na tej glasbeni olimpijadi se je uvrstil v polfinale, med 13 najboljših virtuozov na svetu. To je Rok Zaletel Černoš, štipendist MOL, na pragu blesteče glasbene kariere v samem svetovnem vrhu.

ROBERT REBOLJ

Od znamenitega tekmovanja, na katerem ste dosegli odličan rezultat, sta minila dobra dva meseca. Kako zadovoljni ste zdaj s svojim dosežkom, uvrstitvijo v polfinale? Zelo sem zadovoljen z rezultatom, z nastopi pa malo manj. Zlasti v polfinalnem krogu sem igral s premalo energije. Na splošno nastopi niso bili tako perfektni, kot bi se spodobilo za takšno tekmovanje. Po drugi strani sem ustvaril nekaj posebnih trenutkov, ki so navdušili občinstvo. Na to sem ponosen.

To je bila izjemna izkušnja in na odru sem se kljub stresni situaciji počutil odlično. Prvi krog tekmovanja sem začel malo živčno, a je nervoza k sreči kmalu popustila. Imel sem tudi spominski kiks, a sem se hitro pobral in skladbo odigral do konca. Mislim pa, da to žirije ni preveč zmotilo, saj so me uvrstili v naslednji krog. *(smeh)* Na odru se počutim dobro, rad nastopam. To mi daje posebno energijo in občutek, ki se ne more primerjati z ničimer drugim.

Kaj za zdaj doživljate kot svoj največji uspeh in zadovoljstvo, četudi to morda ne sovпада s tem, kar za vaš največji uspeh šteje okolica?

Zame so bile največji uspeh priprave na koncert s programom Čajkovskega z orkestrom v Slovenski filharmoniji. Zdi se mi, da sem takrat v najkrajšem času naredil največji napredek. Ko začutim, da sem se v svojem igranju premaknil naprej, se počutim najbolj uspešnega.

Posnetek koncerta iz filharmonije vam je pravzaprav omogočil nastop na tem prestižnem tekmovanju. Je bil ta nastop izveden prav zaradi prijave na tekmovanje?

Res so me na tekmovanje povabili po ogledu tega koncerta, a posnetek ni bil narejen s tem razlogom. V filharmoniji sem nastopil z orkestrom SNG Maribor, kar je bila svojevrstna nagrada za uspešno avdicijo za solistični nastop z orkestrom na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

No, na Akademijo za glasbo pa ste vstopili precej prej, kot je to sicer v navadi. Nas popeljete malo skozi to zgodbo?

Tam sem res začel študirati že s šestnajstimi leti. Profesor mi je priporočil, naj začnem študij čim prej in neham hoditi na predmete, ki niso povezani z glasbo. Veliko tekmovalcev na tej ravni ni hodilo niti v osnovno šolo, malodane od rojstva delajo z namenom, da postanejo uspešni na velikih tekmovanjih in začnejo solistično kariero. Tako da nimam mature, sem pa diplomiral pri devetnajstih letih. Na Akademijo za glasbo sem bil izjemoma sprejet predčasno, to pa zato, ker sem na sprejemnem preizkusu dosegel vseh sto točk.

Ste štipendist MOL, ki vam s sredstvi pomaga pri življenju in izobraževanju v tujini. Živate na Dunaju, končujete magistrski študij na tamkajšnji Univerzi za glasbo in upodablja jočo umetnost, izobražujete pa se tudi v orkestru Dunajskih simfonikov, kar se sliši skorajda sanjsko. Slišal pa sem, da si sicer bolj kot igrati v orkestru želite biti solist, virtuoz. Kako bi opisali te svoje želje?

»NE PREDSTAVLJAM SI, KAKO BI BREZ ŠTIPENDIJE MOL LAHKO ŽIVEL NA DUNAJU IN SE UKVARJAL S TEM, ČESAR SI TAKO ŽELIM.«

MOL sem izjemno hvaležen. Ne predstavljam si, kako bi brez te podpore lahko živel na Dunaju in se ukvarjal s tem, česar si tako želim. Včasih res igram tudi z Dunajskimi simfoniki, vendar so to bolj projektna sodelovanja, ki mi poleg izobraževanja in pridobivanja dragocenih izkušenj pomagajo tudi finančno, v kosanju z življenjskimi stroški. *(nasmeh)* Sicer pa si dejansko res ne želim igrati v orkestru. Med drugim so me povabili na Karajanovo akademijo v Berlin, tudi profesor na Dunaju me spodbuja v to smer. Želi si, da bi se udeležil avdicije za koncertnega mojstra pri Dunajskih simfonikih, kar je sicer njegova trenutna pozicija. Vendar mene bolj zanimajo solistični nastopi. V prihodnosti si želim tudi sam postati profesor violine. Ko nekoga učim ali mu pomagam pri igranju, se počutim veliko bolje. Rad pa bi igral tudi v manjših komornih zasedbah. Ker se v soju žarometov počutim zelo dobro, to moram priznati! *(smeh)*

Da bi bili konkurenčni sotekmovalcem v Moskvi, ste si morali instrument in lok izposoditi. To me spominja na vrhunski šport v panogah, kot so tenis, golf in smučanje, v katerih brez pravega finančnega zaledja nimaš nobenih možnosti za uspeh. Hecno, da je podobno tudi v kulturi.

Res je, nisem si predstavljal, da so tudi pri nas tako veliki stroški. Najbolj seveda finančno obremenjuje nakup ali izposoja violine

in loka, ampak tu so še masterclassi, leti in potovanja, vzdrževanje violine in loka ter drugi stroški. V zadnjem letu dni sem letel kar 27-krat. Srčno upam, da se investicija v prihodnosti povrne. Podobno kot v vrhunskem športu.

Kako pa priti do svojega vrhunskega instrumenta? Kdaj bi si ga po projekcijah razvoja vaše glasbene poti lahko privoščili?

Solisti in tudi tekmovalci na večjih tekmovanjih imajo navadno izposojene instrumente ali pa jih banke in sponzorji kupijo kot investicijo, nato pa jih dosmrtno posodijo glasbenikom. Investitorji so lahko mirni, ker je vrednost violin v zgodovini vedno naraščala. Nam, umetnikom, pa je v veliko veselje igrati na vrhunske instrumente, s tem jih tudi vzdržujemo in razvijamo. Govorim o violinah, ki so vredne milijone in si jih večina violinistov ne more privoščiti. Mojo violino Katherine Abbühl iz Cremona so mi kupili v podjetju NIL, za kar sem jim zelo hvaležen.

Življenje virtuozov je zelo podobno življenju vrhunskega športnika. Ves čas morate biti na vrhuncu svojih sposobnosti, kar verjetno pomeni zelo predano in disciplinirano življenje. Je to res ali pretiravam?

Definitivno ne pretiravate. Ne spomnim se dneva, ko ne bi imel v glavi misli »moram vaditi«. Veliko je bilo odrekanja. Moji prijatelji vam lahko povedo, da jih praviloma zapustim ob 21.30. Ob desetih zvečer sem že v postelji, pripravljen, da naslednji dan zgodaj vstanem, odtečem in naredim svoj trening, pojem zajtrk, potem pa grem vadit. Izhajam iz športne družine, dolgo časa sem treniral tenis. Tega bi si sicer še vedno želel, a zanj zdaj nimam veliko časa.

»LJUBLJANO VIDIM KOT DOM IN VERJAMEM, DA JE ENO IZMED NAJLEPŠIH ALI CELO NAJLEPŠE MESTO.«

Znameniti violinist Joshua Bell je pred leti izvedel eksperiment in kot ulični glasbenik igral na postaji podzemne železnice v Washingtonu. Le nekaj ljudi se je ustavilo in mu prisluhnilo, od teh mu je ena sama poslušalka izrazila kompliment, kako čudovito je bilo njegovo igranje. In to v času, ko je gospod kot po tekočem traku razprodajal najelitnejša glasbena prizorišča. Poznate zgodbo in kaj si mislite o tem?

Poznam zgodbo in sem videl tudi video tega eksperimenta. Ne vem, kaj reči, morda pa se je ljudem le mudilo! *(smeh)* Zavedam se, da ljudje večinoma ne poznajo klasične glasbe. Prav tako pa se nam vsem vsako leto še dodatno krajša čas pozornosti zaradi vseh motilcev, ki jih je v svetu in družbi iz leta v leto več.

Če bi se odločili za kaj podobnega v Ljubljani, kateri del mesta bi si izbrali za svoj nastop?

Verjetno bi šel na Kongresni trg, med Kazino in Slovensko filharmonijo, kjer sem preživel veliko svojega časa.

Ste kdaj kakemu dekletu zaigrali podoknico?

Mogoče ne prav podoknice, se je pa v vadicah glasbenih univerz kdaj zgodila kakšna stvar, ki naj ostane skrivnost. *(smeh)*

Kako pa sicer doživljate svoje, naše mesto?

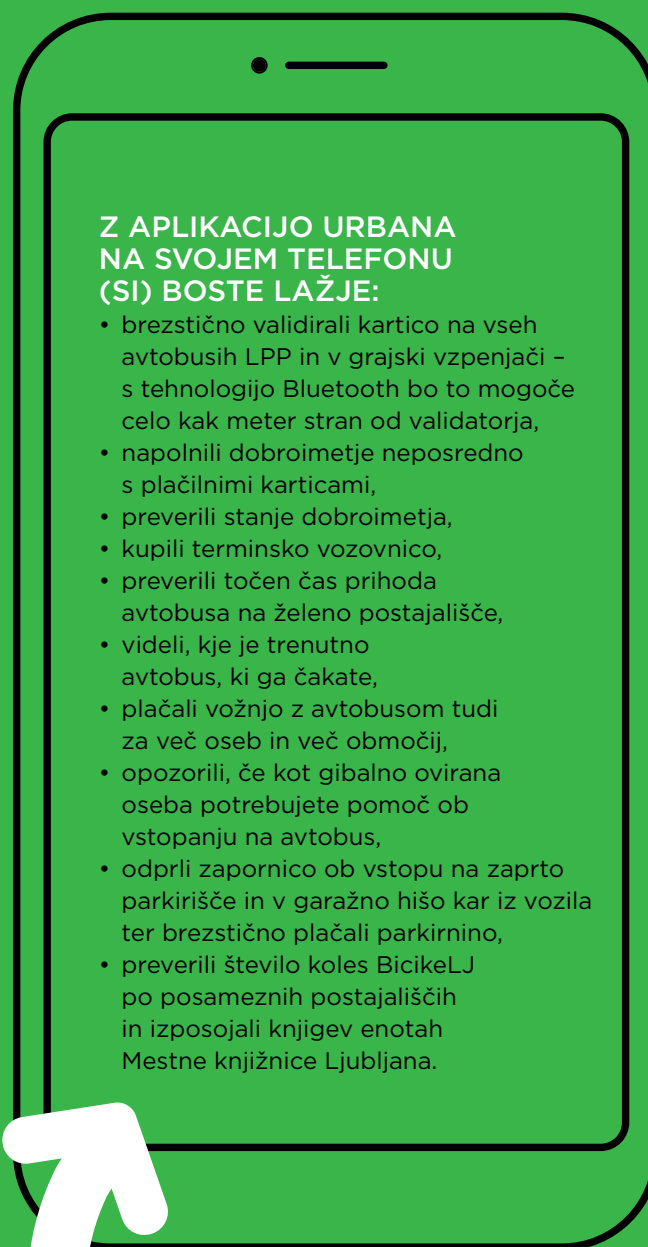
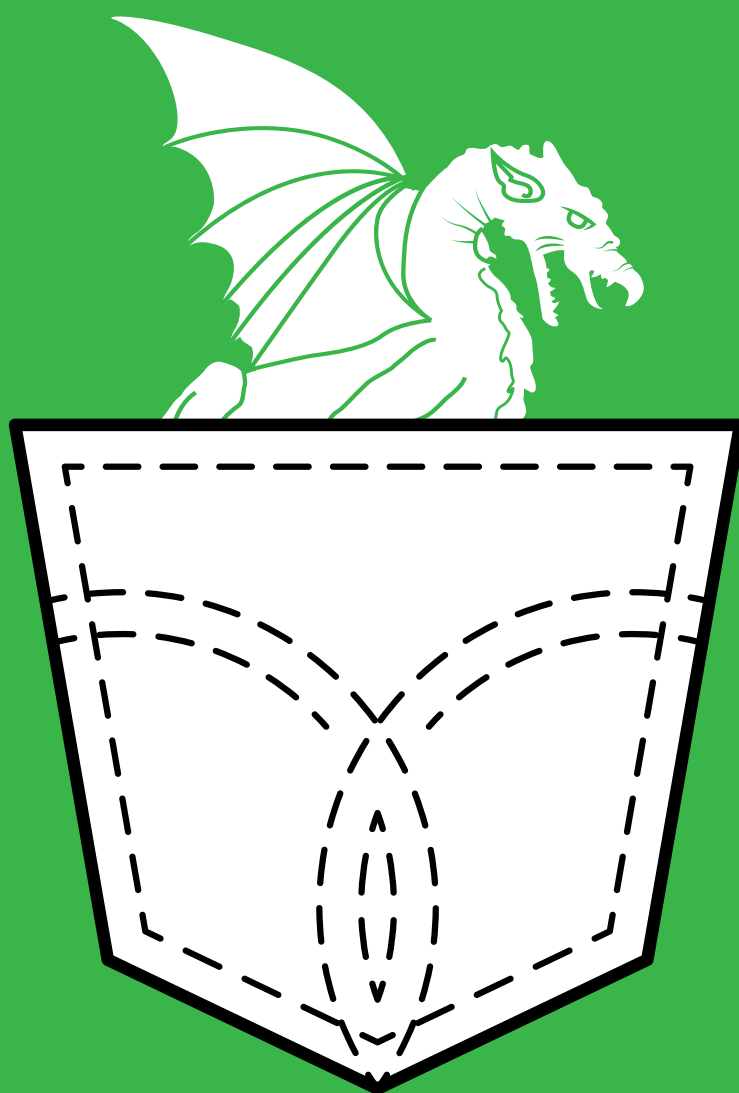
Ljubljano vidim kot dom in verjamem, da je eno izmed najlepših ali celo najlepše mesto. Ko potujem, je sicer vedno zanimivo videti različna mesta in kulture, vendar se rad vrnem sem in mislim, da se vedno bom, tudi če trenutno več časa preživim v tujini. Tu sta mi predvsem všeč mir in ta edinstveni občutek doma, ki ga občutim vsakič, ko se vrnem v Ljubljano.

»NA AKADEMIJO ZA GLASBO SEM BIL IZJEMOMA SPREJET PREDČASNO, TO PA ZATO, KER SEM NA SPREJEMNEM PREIZKUSU DOSEGEL VSEH STO TOČK.«

Ljubljana v vašem žepu

Na voljo je nova aplikacija Urbana. Poleg enostavne uporabe javnega prevoza in hitrega plačila parkirnine lahko z njo kolesarite z mestnimi kolesi BicikeLJ ali se potopite v svet besed s knjigami iz katere od enot Mestne knjižnice Ljubljana.

NINA KREUZER

Z APLIKACIJO URBANA NA SVOJEM TELEFONU (SI) BOSTE LAŽJE:

- brezstično validirali kartico na vseh avtobusih LPP in v grajski vzpenjači – s tehnologijo Bluetooth bo to mogoče celo kak meter stran od validatorja,
- napolnili dobroimetje neposredno s plačilnimi karticami,
- preverili stanje dobroimetja,
- kupili terminsko vozovnico,
- preverili točen čas prihoda avtobusa na zeleno postajališče,
- videli, kje je trenutno avtobus, ki ga čakate,
- plačali vožnjo z avtobusom tudi za več oseb in več območij,
- opozorili, če kot gibalno ovirana oseba potrebujete pomoč ob vstopanju na avtobus,
- odprli zapornico ob vstopu na zaprto parkirišče in v garažno hišo kar iz vozila ter brezstično plačali parkirnino,
- preverili število koles BicikeLJ po posameznih postajališčih in izposojali knjigev enotah Mestne knjižnice Ljubljana.

KAKO SI JO NAMESTITE?

V iskalnik spletne trgovine Google Play in App Store vpišite ključno besedo »Urbana«. Aplikacija je na voljo vsem uporabnikom z operacijskim sistemom Android od verzije 6.0 naprej in z operacijskim sistemom iOS od verzije 13.0 naprej. Sledite navodilom na zaslonu.

KAKO LAHKO FIZIČNO KARTICO PRENESETE V NOVO URBANO NA TELEFONU?

Za prenos fizične kartice v aplikacijo potrebujete imensko kartico Urbana. V aplikacijo lahko prenesete samo eno imensko kartico. Vrednostne kartice in IJPP vozovnic ni možno prenesti v aplikacijo.

V meniju aplikacije pritisnite »Prenesite kartico Urbana v aplikacijo«.

Pritisnite »Skenirajte kodo«.

Svojo fizično kartico pristonite na zadnjo stran telefona. Če branje kartice ni uspešno, lahko številko kartice prepisete ročno.

Preverite, ali ste vse podatke napisali točno, in nadaljujte postopek.

Vnesite ime in priimek, ki sta zapisana na fizični kartici.

Vnesite svoj rojstni datum.

Če ste pravilno vpisali vse podatke, bo fizična kartica uspešno prenesena v aplikacijo.

Opozorilo: Po prenosu bo vaša dozdajšnja fizična kartica postala neaktivna.

KAJ PA, ČE IMATE PREJŠNJO RAZLIČICO APLIKACIJE?

V tem primeru lahko svoja že naložena sredstva preprosto prenesete na novo aplikacijo z vpisom z enakim elektronskim naslovom, kot ste ga uporabljali prej. Če kot uporabnik aplikacije uporabljate drug e-naslov, kot ste ga za stari račun, morate za prenos sredstev poslati ID ter varnostno kodo stare mobilne Urbane in ID nove mobilne Urbane na urbana@lpp.si.

KAKO JO UPORABITE?

- 1 Odprite aplikacijo Urbana in v bližini validatorja na začetnem zaslonu aplikacije pritisnite »Uporabite Urbano«.
- 2 Aplikacija Urbana se bo prek tehnologije Bluetooth povezala z validatorjem.
- 3 Ko je validacija uspešno izvedena, vam aplikacija pokaže sporočilo »Validacija uspešna«.

Potovanje po Ljubljani je odslej lažje tudi za obiskovalce mesta. Ni jim več treba po mestu iskati urbanomatov, saj lahko z aplikacijo zelo preprosto dostopajo do vseh možnosti, ki jih ponuja kartica Urbana. Za oba sistema, tako iOS kot Android, je aplikacija tudi prevedena v angleški jezik.

Kako jo uporabljate v knjižnici?

Ob obisku knjižnice preprosto pritisnite »Uporabite Urbano« in ta se prek tehnologije Bluetooth poveže s terminalom.

Kako lahko z njo dostopate do storitve BicikeLJ?

V aplikaciji lahko spremljate stanje števila koles in prostih ključavnic po posameznih lokacijah. Aplikacija Urbana ponuja povezavo do aplikacije BicikeLJ, prek katere lahko uporabnik odklene kolo.

KAKO IN KJE JO POLNITE?

Polnjenje računa Urbana v aplikaciji je možno:

- s plačilnimi karticami in mobilno denarnico Valú,
- na vseh prodajnih mestih, kjer je omogočeno polnjenje kartice Urbana, razen na urbanomatih in kioskih podjetja Tobačna 3DVA. Najvišja dovoljena vrednost na računu je 50 evrov.

Odpira se nov center četrtni skupnosti

Ta mesec bo vrata odprl novi center Četrtni skupnosti Golovec na Pesarski ulici v bližini Štepanjskega naselja. Nastal je z namenom krepite skupnosti in sodelovanja na enem bolj poseljenih območij v mestu. Z raznolikimi dejavnostmi ponuja prav za vsakogar nekaj, vabi starejše in mlajše, športne in kulturne - in od vsepovsod. Cilj je, da postane središče za družbeno in kulturno izmenjavo, hkrati pa tudi prostor, ki spodbuja medgeneracijsko sodelovanje. Katera aktivnost od v nadaljevanju naštetih pa vas najbolj vabi?

ŠPELA ZAKOTNIK

Osnovni namen centra je ustvariti odprto, toplo in prijetno okolje, v katerem se bodo ljudje radi družili, saj so v tem predelu potrebe po raznoliki infrastrukturi zaradi goste poseljenosti postale zelo velike. V trietažnem objektu so tako klubski prostori za mlade in starejše, zunanja terasa, večnamenska dvorana, športni center, okrepčevalnica in servisni prostori, kot so garderobe, sanitarije in čajne kuhinje. Vključuje tudi pisarne ČS Golovec, ki bo na Pesarski 14 imela svoj sedež, in pisarne za souporabo lokalnih organizacij in društev. Center so gradili dobri dve leti, ob nastajanju pa so bile ohranjene zelene površine v naselju, zasadili so tudi drevo in nekaj grmovnic.

Center je zelo medgeneracijsko usmerjen, tako imata v njem svoje prostore organizaciji, kot sta Javni zavod Mladi zmaji in Mestna zveza upokojencev Ljubljana. Slednja skrbi za program dnevnih centrov aktivnosti za starejše, ki se izvaja po celotni Ljubljani. To so centri srečevanja in organiziranja

aktivnosti, ki pripomorejo k večji socialni vključenosti, preprečevanju osamljenosti, podaljšanju vitalnosti, ohranjanju samostojnosti ter predvsem duševnega in fizičnega zdravja. V novem centru bo na voljo strokovni delavec mestne zveze upokojencev, ki bo ponujal individualno ali skupinsko svetovanje. Zato so prostori prilagojeni tako, da jih starejši čim lažje uporabljajo.

Posebno skrb so v Ljubljani že od nekdaj namenjali tudi razvoju mladinske politike in dela. Urad za mladino že od leta 1995 koordinira prostočasne aktivnosti na področju dela z mladimi, spodbuja nove aktivnosti in priložnosti za mlade ter se odziva na konkretne potrebe mladih v mestu. V sklopu urada deluje Javni zavod Mladi zmaji, ki je s terenskimi aktivnostmi po šolah in drugih lokacijah novi center še pred otvoritvijo približal mladim v lokalni skupnosti. Vključili so jih tudi v opremljanje prostorov, ki so jih arhitekti zasnovali prav po njihovih željah in potrebah ter tudi z upoštevanjem trajnostne usmeritve – upoštevali so načela varovanja okolja in ponovne uporabe. Dve

koordinatorki Mladih zmajev bosta v novem centru redno prisotni, organizirane pa bodo različne aktivnosti neformalnega učenja. Vrata centra so seveda za mlade ves čas odprta tudi za spontana druženja. Celostna ideja je, da se generacije v teh prostorih in skozi aktivnosti čim bolj prepletajo.

Tudi šport nas lahko močno povezuje. Novo središče se pohvali s ponudbo notranje in zunanje športne infrastrukture za krepitev zdravega življenjskega sloga meščanov vseh generacij. Okoli centra so urejene površine za športe na prostem, pa tudi sprehajališča, otroška igrišča, trim naprave, namizni tenis, kolopark in balinišče. Društva bodo organizirala izlete, športne igre, izobraževalne delavnice na temo zdravja in zdravih navad, kar bo še dodatno pripomoglo k izboljšanju življenja prebivalcev.

Vizija centra široko odprtih vrat je torej povezovati generacije, krepiti medsebojno spoštovanje, sočutje, enakopravnost in solidarnost. Koristi bo občutila celotna skupnost, saj gre za nekakšno naložbo v naselje in zavezo k dobrobiti prebivalcev. Obiščite ga!

GRADIMO SOLIDARNO IN STRPNO MESTO

Jera Grobelnik je vodja Službe za lokalno samoupravo MOL, v kateri dela 40 sodelavcev. Skrbijo za uspešno izvedbo idej, aktivnosti in projektov, ki jih glede na potrebe lokalnih prebivalcev načrtuje 17 četrtnih skupnosti prek svojih članov svetov na čelu s predsednicami in predsedniki. Eden takšnih je tudi Center Golovec v Štepanjskem naselju.

Kaj vas ob odprtju Centra Golovec še posebej veseli, na kaj ste najbolj ponosni?

Ekipi Službe za lokalno samoupravo sem se pridružila pred dobrim letom, ko je bil Center Golovec že v zaključku izgradnje. Vesela in ponosna sem na njihov izjemni prispevek k projektu ter na povezanost in sodelovanje, ki sta se v tem času razvila med oddelki MOL in uporabniki, ki bomo v centru sobivali, soustvarjali in zanj skrbeli. Center je sad dela in znanja velikega števila sodelavcev in župana, ki zaupa v svojo ekipo. Pričakujemo, da bo postal središče dogajanja v ČS Golovec ter da bodo okoliški prebivalci radi zahajali vanj in se udeleževali tamkajšnjih aktivnosti. Predvsem sem vesela, da bomo v ospredje postavljali medgeneracijsko sodelovanje, saj tudi z izmenjevanjem življenjskih izkušenj in mladostne energije gradimo solidarno in strpno mesto, v katerem je lepo živeti.

Aktivnosti za izgradnjo središč četrtnih skupnosti v Ljubljani potekajo že 15 let; prvi center, namenjen četrtni skupnosti, je bil zgrajen leta 2016 v Zalogu. Kako po vašem opažanju tovrstna središča zaživijo in kaj se v njih dogaja?

Starejši prebivalci vedo povedati, da so bile nekdanje krajevne skupnosti točke druženja in povezovanja sosedov. Marsikdo izmed nas se še spomni nadaljevanke Naša krajevna skupnost. Verjamem, da bodo tovrstni centri lahko prevzeli podobno vlogo, seveda pa se bodo vsebinsko prilagajali današnjim potrebam prebivalcev in prebivalcev Ljubljane.

Kakšni pa so odzivi prebivalcev na te centre? Se v njih zbirajo Ljubljančani od vsepovsod, torej tudi s širšega območja?

Vrata tovrstnih centrov so odprta vsem, ki menijo, da bi v njih našli kaj zase. Pričakujemo na primer, da bodo Center Golovec obiskovali tudi stanovalci s Fužin, ko bo tak center zrasel tudi tam, pa se bo to verjetno spremenilo. Na »sestavo« obiskovalcev bosta vplivali predvsem privlačnost vsebin in dostopnost.

Lahko opišete tudi kakšen res lep dogodek ali dogajanje v teh središčih, ki vas še posebej navdihuje in vam daje motivacijo za gradnjo novih?

Dogodkov – družabnih, kulturnih, športnih ... – je bilo toliko, da bi težko v ospredje postavila samo enega. Veseli nas dejstvo, da se tako aktivnosti kot obiskovalci po koronskem obdobju vračajo. Vesela sem tudi, da smo v Centru Zalog ob nedavnih poplavih lahko ponudili varno in udobno zavetje 29 prebivalcem, ki so morali začasno zapustiti svoj dom v Sneberjah.

Kakšen bo Center Golovec po vaših napovedih čez leto, dve, tri?

Verjetno si bomo v tem času tudi kdaj rekli, to bi lahko naredili drugače, a vse te izkušnje bomo prenesli na centre, ki jih bomo še gradili. Vsekakor pa bo center kraj, kamor bodo ljudje z veseljem prihajali, se počutili varne, sprejete, morda našli

zatočišče, pomoč, podporo, se naučili česa novega Zaradi takih centrov bomo vsi, in posledično mesto Ljubljana, še boljši.

Kje Ljubljana še načrtuje gradnjo takih centrov in na podlagi česa se izbereta lokacija in vsebina, kaj vse upoštevate pri načrtu?

Vizija MOL je, da bi takšen center imela vsaka četrtna skupnost. Pri načrtovanju je pomembno, da sodelujemo s četrtnimi skupnostmi, ki najbolje zaznavajo potrebe in želje lokalnih prebivalcev, ter na podlagi tega načrtujemo vsebine, v katerih bo vsakdo lahko našel kaj zase. Ko so potrebe zaznane, se glede na prostorske možnosti določi vsebina in temu sledijo vsi drugi potrebni postopki. Dolgoročni cilj je, da bi vsaka izmed 17 četrtnih skupnosti imela svoje središče, trenutno pa aktivnosti že tečejo za centre v četrtnih skupnostih Jarše, Rudnik, Šmarna gora in Vič, ki jih želimo realizirati še v tem mandatu.

Kroženje znanja, izkušenj in spoštovanja

Z medgeneracijskim sodelovanjem se mladi in stari bolje spoznavaajo, ob tem pridobivajo nova znanja in vzpostavljajo dragocene medsebojne vezi. Ne pridobijo pa le posamezniki, temveč vsa družba, ki je bolj odprta, povezana in solidarna.

NINA KOŽAR, MIČA VIPOTNIK

Še pred nekaj desetletji je pod isto streho živelo več generacij ene družine. Skrbeli so drug za drugega in skupaj delali na kmetiji ali v domači obrtni delavnici. Znanje je krožilo, mlajši so se učili od starejših in sčasoma nadaljevali družinsko tradicijo. Svet se je vmes korenito spremenil. Danes si mladi želijo hitro »na svoje«, saj tako pridobijo neodvisnost in samostojnost, starejši pa bi radi po upokojitvi še malce uživali v življenju in ta čas čim bolj izkoristili zase. Razrahljane medsebojne vezi poskušamo ponovno vzpostavljati z različnimi programi medgeneracijskega sodelovanja, ki preprečujejo socialno izključenost in izboljšujejo kakovost življenja vsem udeležencem.

Medgeneracijsko sodelovanje je del akcijskega načrta MOL za prilagajanje starajočemu se prebivalstvu, trendu, ki ne velja le za Ljubljano, ampak za večino evropskih mest. Pripisemo ga lahko rahlemu upadanju števila rojstev, napredku na področju medicine, ki nam daljša življenjsko dobo, in aktivnemu življenjskemu slogu, zaradi katerega smo dlje vitalni. Danes bi težko rekli, da so ljudje pri 65 letih, kar velja za statistično mejo starosti, zares stari. Poglejte samo 80-letnega rock zvezdnika Micka Jaggerja ali 69-letno televizijsko legendo Mišo Molk, kako polna življenja sta. Marsikdo ostane aktiven vsaj do svojega 75. leta, zato tudi kot družba spreminjamo obravnavo starejših: od razumevanja starejših kot skupine, ki potrebuje le skrb in nego, se pomikamo h konceptu spodbujanja aktivne udeležbe v družbi. To prinaša tudi nekaj izzivov, saj se hitrim spremembam in napredku težko prilagajajo celo mlajše generacije, od starejših pa zahtevajo nenehno učenje.

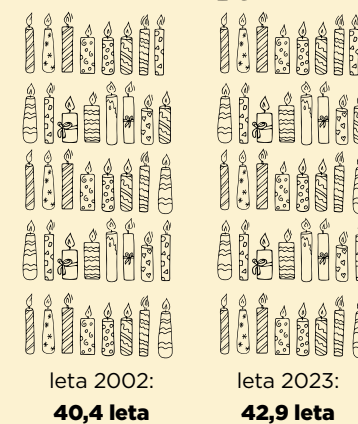
Tu se lahko kot koristno izkaže povezovanje različnih starostnih skupin. »Medgeneracijsko sodelovanje na MOL zelo podpiramo in izvajamo vrsto aktivnosti, ki omogočajo povezovanje različnih generacij. Menimo, da je tovrstno sodelovanje koristno za mlajše in starejše tako z vidika izmenjave znanja in izkušenj kot socialne vključenosti, pomoči in podpore, še zlasti pa pripomore k zmanjševanju osamljenosti,« je pojasnila Darija Božnik, višja svetovalka Mestne uprave na Oddelku za zdravje in socialno varstvo. MOL letos sofinancira devet socialnovarstvenih programov, ki so namenjeni spodbujanju aktivnega in zdravega staranja ter izboljšanju kakovosti življenja starejših. Med njimi izstopajo zelo dobro sprejeti dnevni centri aktivnosti, ki so tudi medgeneracijsko obarvani.

Odličen primer uspešnega medgeneracijskega sodelovanja je pilotni avtorski projekt Urbano vrtičkanje z babico in dedkom. Zavod za oskrbo na domu ga izvaja v sodelovanju z Mestno zvezo upokojencev Ljubljana in njenim programom dnevnih centrov aktivnosti za starejše, MOL pa prispeva zemljišča. Na natečaju Liveable Communities 2023, ki je junija potekal na Malti, je prejel bronasto nagrado v kategoriji »celotno mesto«. Projekt poleg lokalne samooskrbe, ki je ena pomembnejših tematik prihodnosti, spodbuja tudi pretok znanja med generacijami. Vrtičkarstva se namreč najlažje naučimo od nekoga, ki že ima izkušnje z obdelovanjem zemlje. Poleg korenja in solate udeleženci pridobijo tudi različne veščine in praktične izkušnje ter kakovostno preživijo prosti čas v dobri družbi.

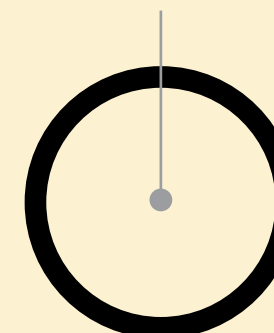
Poleg vseh že naštetih prednosti medgeneracijsko sodelovanje spodbuja spoštovanje do starejših in boljše razumevanje mlajših generacij. V Ljubljani kot mestu strpnosti in solidarnosti si ob njega želimo čim več.

MOL LETOS SOFINANCIRA 9 PROGRAMOV, NAMENJENIH SPODBUJANJU AKTIVNEGA IN ZDRAVEGA STARANJA.

Povprečna starost prebivalcev MOL

296.228 skupno število prebivalcev MOL

9 dnevni centri aktivnosti za starejše deluje na območju MOL (letos se bo odprl še deseti).

9 domov za starejše je na območju MOL (vsi so v pristojnosti države).

Od leta 2011 je MOL članica globalne mreže mest, prijaznih do starejših, pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

NI ŠE KONEC. OBRNITE STRAN!

Najlepše se je pogovarjati

S tkanjem vezi med različnimi generacijami se ukvarja Zavod Aktivna starost, neprofitna organizacija, ki deluje na področju socialnega varstva starejših. Pri izvajanju svojega programa Medgeneracijsko preživljanje prostega časa, ki obsega najrazličnejše dejavnosti, sodelujejo z nekaterimi ljubljanskimi osnovnimi šolami in domovi starejših občanov, vanj pa so vključili tudi otroke iz Mladinskega doma Malči Beličeve. »Z njihovo vzgojiteljico Manco Lončarič sva pripravili program, v katerem so otroci spoznavali življenje starejših, starejši pa so začeli bolje razumevati mlajše generacije. Še več, počutili so se koristne, saj so s svojim znanjem in dogodivščinami marsikateremu mlademu izvalili nasmeh na obraz,« je bistvo delavnic povzela Anja Skale, koordinatorica programa iz Zavoda Aktivna starost. »Povezanost smo spodbudili z aktivnostmi, kot so kvizi, igranje inštrumentov, ustvarjalne delavnice in debate, a smo spoznali, da so se vsi najbolj sprostiti ob prostem pogovoru. Najpomembnejše je, da otrokom damo možnost biti otroci, starejšim pa, da so starejši. V naši naravi je, da se med seboj povezujemo.«

Ena od delavnic v sklopu programa Medgeneracijsko preživljanje prostega časa je bila posvečena tudi Ljubljani nekoč in danes. Na lepo poletno soboto smo se v Centru starejših Črnuče na Cesti Ceneta Štuparja 141 ob kavi in jagodnem soku o tem pogovarjali s tamkajšnjima stanovalcema Alejem Šašinovičem in Frančiško Novak, pridružili pa so se nam še Amina Džemajli ter Gal in Jože Režonja iz Mladinskega doma Malči Beličeve.

»POMEMBNO JE, DA OTROKOM DAMO MOŽNOST BITI OTROCI, STAREJŠIM PA, DA SO STAREJŠI.« ANJA SKALE, ZAVOD AKTIVNA STAROST

Kakšna se vam je zdela Ljubljana, ko ste prišli sem?

Frančiška Novak: »V Ljubljano sem prišla zelo mlada. Delala sem kot šivilja, navadno ves dan. Zelo naporno je bilo. Najprej mi tu ni bilo prijetno, potem pa sem se počasi navadila.«

Ale Šašinović: »V Ljubljano sem leta 1965 prišel iz Beograda. Kot četni starešina sem skrbel za vojake, ki so v vojaški bolnišnici v Mostah raztovarjali premog za kotlovnico. Kasneje so me premestili v Šentvid. Čudil sem se, kam sploh grem. Ljubljano sem poznal samo do Litostroja. Naprej so bile same njive koruze.«

Gal Režonja: »Z bratom sva prišla iz Kočevja. Ljubljana je lepa, a ima preveč prometa. V centru bi šel s kom na kavico ali sok, pa pogovarjal bi se.«

Kaj vam je všeč v Ljubljani?

Amina Džemajli: »Všeč mi je bil Kinodvor, tam smo si ogledali božični film Kapa. Prišli so se nam predstaviti tudi nastopajoči.«

Jože Režonja: »Rad imam zgodovino, zato mi je bilo všeč, ko smo šli v muzej. Ogledali smo si stare slike in oblačila. Želim si postati umetnostni zgodovinar, modni oblikovalec ali maneken, ampak se bom moral za to veliko učiti.«

Gal Režonja: »Zelo mi je bila všeč Narodna galerija, ker imajo lepe slike in škrate Gala v galeriji.«

Ale Šašinović: »Plesat smo hodili v dvorano na Miklošičevi ali Dom JNA nasproti glavne avtobusne postaje. S soprogo sva hodila tudi v kino. Velikokrat mi je rekla, da greva lahko v kino, lahko greva pa tudi plesat, pa sva šla oboje.«

Kaj ste zanimivega zvedeli ali doživeli na medgeneracijskih delavnicah?

Ale Šašinović: »Eden od fantov, ki so sodelovali v programu, je rekel, da bi me rad še videl. Rad imam mladost. Ko sem med mladimi, se tudi jaz počutim mlad.«

Jože Režonja: »Jaz sem se naučil, da je bilo včasih težje živeti kot zdaj. Naučil sem se, da so tudi starejši komunikativni, da se da z njimi lepo družiti.«

V ekipi hostes tudi babice

Ideja, da bi v službi hostes Lutkovnega gledališča Ljubljana na Krekovem trgu 2 sodelovali tudi upokojenke in upokojenec z občutkom za otroke in kančkom umetniške žilice, se je leta 2019 porodila Petri Škofic, ki je do nedavnega tam skrbela za odnose z javnostmi. Poleg študentk in študentov za otroke, ki si pridejo ogledat lutkovne predstave, od takrat skrbijo tudi starejši, ki jim otroci zaupajo kot svojim babicam in dedkom.

V ekipi hostes je 40 članov – 34 študentk in študentov ter šest upokojenk, pojasnjuje 26-letna Meta Milosavljevič Batič, njihova vodja. Pričakajo otroke, jim pomagajo v garderobi, jih pospremito v dvorano, razporedijo po velikosti, poiščejo njihov sedež, če je treba, jim med predstavo kaj pojasnijo, na koncu pa jim v garderobi pomagajo poiskati oblačila in jih spet obleči. Na dopoldanske predstave prihajajo otroci z vrtcem ali šolo, na popoldanske pa s starši ali sorodniki. Včasih jih je treba potolažiti ali pospremiti na stranišče. »Starejši so bolj izkušeni, premorejo neko življenjsko modrost in od njih se lahko mi mladi veliko naučimo,« pravi sogovornica. Upokojeni sodelavci so delali v različnih poklicih, z zaposlitvijo v tretjem življenjskem obdobju pa ohranjajo dinamično življenje.

Ena od starejših hostes je 65-letna Neva Kovič. Trideset let je delala v odvetniški pisarni, pred tremi leti pa se je upokojila in začela delati kot hostesa v Lutkovnem gledališču. »Rada imam otroke, kulturo in gledališče.« Enkrat na teden se po elektronski pošti dogovorijo za razpored dela. »Ob mladih sodelavkah se tudi jaz počutim mlajšo,« še dodaja smeje. Delo v Lutkovnem gledališču Ljubljana ji zelo dobro dene. Člani ekipe imajo lepe in spoštljive medsebojne odnose. Radi se tudi družijo. Skupaj popijejo kavo, dobijo se pred novoletnimi prazniki, ob koncu sezone pa obvezno priredijo piknik.

Knjižnica knjig in klepeta

Na vhodu v knjižnico v najvišjem nadstropju Doma upokoencev Tabor na Taboru 10 z vrha omare, ki je bila darilo družine Codelli, obiskovalce pozdravijo velike glave lutk – likov iz zgodbic o Butalcih Frana Milčinskega. Od tam naprej pa za Butalce ni prostora, saj je ta namenjen bralcem. Milan Dugandžija, ki živi v domu, pregleduje in zлага kartončke, na katere vpišejo, koliko knjig si je posamezen član izposodil. Tudi evidenca knjig je na kartončkih. Kot v starih časih. »Tako se lahko bolj posvetimo drug drugemu in medtem še malce poklepetamo,« nam razlaga nasmejana knjižničarka Simona Solina iz Mestne knjižnice Ljubljana, ki vodi prenovljeni oddelek na Taboru. »Polic nismo označili po knjižničarskih pravilih, ker točno vem, kje je kakšna knjiga. Vse znam na pamet, pa tudi bralci se lažje znajdejo s pisnimi oznakami.« Knjižnico, ki je odprta vsako sredo od 14. do 16. ure, zdaj obiskuje 16 uporabnikov, ki lahko pobrska po policah s 4000 knjigami. Zelo radi berejo domače in tuje družbene romane ter kriminalke. Tisti dan, ko smo jih obiskali, si je nekdo sposodil Prešernove Poezije.

Knjižnico je v Domu upokoencev Tabor ustanovil Alojz Kumer, eden prvih stanovalec. S seboj je prinesel veliko knjig, jih uredil po bibliotekarskih načelih in izposoja se je začela. »Vedno so jo vodili stanovalci, večinoma so bile to upokojene knjižničarke. Zaprtja je bila samo v času korone, takrat smo si knjige izmenjevali drugače,« pravi delovna terapevtka Anica Albreht Sojer, ki je v domu zaposlena že 35 let. »Na mizi v jedilnici se je kdaj pa kdaj pojavila kakšna knjiga, ki je tudi takoj izginila. Pa sem predlagala, da bi postavili police za izmenjavo. Na pomoč nam je priskočila MKL in naša knjižnica je ponovno zaživela,« nam z iskro v očeh pojasnjuje Marija Hvala Golob, stanovalka v domu, ki se lahko pohvali tudi s tem, da je že od svojega desetega leta včlanjena v Mestno knjižnico Ljubljana. Knjižničarka jo je ravno razveselila z zbirko treh romanov o upokoencu Hendriku Groenu, ki jih je posebej zanjo prinesla iz Knjižnice Otona Župančiča.

NI ŠE KONEC.
OBRNITE STRAN!

Priložnosti za učenje in druženje

22. FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Prvi jesenski dnevi na koledarju naznanjajo tudi že tradicionalni Festival za tretje življenjsko obdobje, ki bo letos od 27. do 29. septembra v Cankarjevem domu. To je največji dogodek za starejše v Evropi, radi pa ga obiskujejo predstavniki vseh generacij. Na njem si boste lahko ogledali nastope kulturnih društev, folklornih skupin in športnih društev, se naučili veliko novega o zdravi in uravnoteženi prehrani, gibanju, demenci, zdravju srca in ožilja ter digitalizaciji, prisluhnili strokovnim pogovorom o vzdržnem pokojninskem sistemu, pregledali raznoliko ponudbo na stojnicah in poklepetali s sovrstniki. Kot soorganizator se bo predstavila tudi Mestna zveza upokojencev Ljubljana s svojimi dnevnimi centri aktivnosti. Vse festivalske prireditve so brezplačne. Več informacij o programu festivala najdete na spletni strani f3zo.si.

13. FESTIVAL VETERANSKIH GODB SLOVENIJE

V Sloveniji deluje devet veteranskih godb, v katerih igrajo izkušeni glasbeniki, starejši od 50 let, poleg tega pa so člani vseh teh orkestrrov zasnovali tudi Združeni slovenski veteranski orkester. 23. septembra se bodo srečali v Ljubljani na Festivalu veteranskih

godb Slovenije, kjer se bo vsaka godba na mestnih trgih in ulicah predstavila s svojim promenadnim repertoarjem. Festival, ki se bo začel ob 11. uri s fanfarami z balkona Mestne hiše, bodo sklenili ob 13.30 s skupnim nastopom na Mestnem trgu. Obisk dogodka je brezplačen, godbeniki pa bodo zelo veseli vsakega para ušes.

SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Ljubljana in Ljubljančani, kaligrafija, gobe in gobarjenje, naravno vrtnarjenje na zelenjavnem ali okrasnem vrtu, slikarstvo, umetnostna zgodovina, geografija in zgodovina so le nekateri od zanimivih programov, ki jih lahko obiskujete v tem šolskem letu. Vanje se že lahko vpišete, osebno ali po e-pošti.

Informacije in prijave
Poljanska cesta 6 (pritličje levo)
[01/433 20 90](tel:014332090)
univerza3@siol.net
[utzo.si](https://www.utzo.si)

MODRA FAKULTETA UNIVERZE V LJUBLJANI

Starejši od 55 let lahko izbirate med več kot 25 različnimi izobraževalnimi

programi, kot so tečajji francoščine, španščine, nemščine in romunščine, filmski krožek, bridž, ustvarjalno pisanje, muzejski predmeti, spomeniki in zgodovinski objekti ter dobra starost. Cena programov je 74 evrov za 20 ur ali 110 evrov za 30 ur, nekateri pa so tudi brezplačni.

Informacije in prijave
Kongresni trg 12
(vsak delavnik med 10. in 15. uro)
[01/241 85 59](tel:012418559)
modrafakulteta@uni-lj.si
[uni-lj.si/alumni/modra_fakulteta](https://www.uni-lj.si/alumni/modra_fakulteta)

JAVNI ZAVOD CENE ŠTUPAR - CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE LJUBLJANA

Nikoli ni prepozno za učenje tujih jezikov. Upokojenci s stalnim prebivališčem na območju MOL se lahko brezplačno udeležite tečajev angleščine, francoščine, italijanščine, nemščine, španščine in ruščine. Vpisi bodo potekali do zapolnitve prostih mest.

Informacije in prijave
Ulica Ambrožiča Novljana 5
[030/642 772](tel:030642772)
andreja.ivanic@cene-stupar.si
[cene-stupar.si](https://www.cene-stupar.si)

Kar pogrešaš, naredi sama

Ko se mlad človek v najstniških letih iz mesta Boulder v ameriškem Koloradu preseli na drug konec sveta, v Ljubljano, verjetno marsikaj pogreša. Zdaj 20-letna Isabela Antunovič, ki je tam živel z očetom Slovincem in mamo Američanko, je zelo pogrešala kombučo, fermentiran in osvežilen peneč se čaj. Tako zelo, da je pri 16 letih pustila šolo in jo začela sama variti pod znamko *Isa's Kombucha*. Na voljo je v majhnih steklenicah, ki ste jih gotovo že opazili na policah slovenskih trgovin.

NINA KREUZER

Zakaj si začela variti kombučo?

V Koloradu, kjer sem odrasčala, smo jo pili namesto soka. Ko smo se preselili v Slovenijo, sem jo sprva delala samo za svoje bližnje, saj tu ni bilo take, ki bi nam bila všeč. Variti sem jo začela pri 15 letih, recept pa sem izpopolnjevala še dve leti in pol. Ko sem jo dala na pokušino svoji družini in prijateljem, je bila vsem všeč. Le babica je malce dvomila. Rekla je, da jo »flaška«, v kateri je kombuča, spominja nastrup.

Tukaj so me starši tudi prvič vpisali v šolo. V Ameriki so me namreč šolali doma. Vse mi je bilo zelo čudno, saj sem bila kar naenkrat obkrožena z vrstniki. Vsak dan sem morala sedeti in poslušati učitelje. Po koncu šole nisem želela naprej po običajni poti. Odločila sem se, da odprem svoje podjetje, preostalo je zgodovina.

Kako je tvoje otroštvo in to, da si se šolala doma, vplivalo nate? Kako te je oblikovalo?

Super je vplivalo name! V Koloradu smo imeli »park day«. Vsi doma šolani otroci smo se enkrat na teden dobili v parku na pikniku. Kar veliko nas je bilo. Tam je to popolnoma običajno. Nikoli nisem pogrešala druženja, kot bi večina ljudi lahko mislila. Ena mojih najboljših prijateljic je bila starejša ženska Peggy, sprehajalka psov. Skupaj sva velikokrat igrali šah. Veliko smo potovali, nekaj časa smo živeli tudi v Indiji. Videla sem že veliko sveta, kar mi je dalo ogromno širine.

Kako pa je potekala selitev iz Amerike v Slovenijo?

Moj oče je iz Gorenjske. Najprej smo živeli v Kranju, potem pa smo se preselili v Ljubljano. V družini nas je sedem, imam namreč še tri mlajše brate in mlajšo sestro. Oče je selitev izpeljal nekako na skrivaj. Rekel je, da gremo v Slovenijo na tetino poroko, en teden kasneje pa mi je povedal, da je vse nas otroke vpisal na waldorfsko šolo v Ljubljani. Če bomo vsi sprejeti, se bomo preselili. Seveda smo bili sprejeti. Odpravili smo se vsak s samo enim kovčkom.

Kako se tvoje življenje tu razlikuje od tistega v Ameriki?

Glavna razlika je ta, da smo tukaj, v Ljubljani, vajeni iti povsod peš. V Boulderju se že 16-letniki naokoli vozijo samo z avtomobili. Zelo so mi všeč tudi kavarne, kot je na primer TOZD. Rada vidim skupino prijateljev ali pare, ki se med seboj pogovarjajo, namesto da bi bili ves čas na telefonu. Iz Boulderja pa pogrešam potok, po katerem smo se spuščali z napihnjenimi gumami. V Ameriki je povsem običajno tudi to, da greš v trenirki na faks in drugam, tukaj pa se vedno vsi uredite, kamorkoli greste.

Kaj ti je najbolj všeč v Ljubljani?

Vse je tako blizu. Zelo mi je všeč Tivoli, ki je v neposredni bližini mojega doma. Rada uporabljam tudi

RADA VIDIM SKUPINO PRIJATELJEV ALI PARE, KI SE MED SEBOJ POGOVARJAJO, NAMESTO DA BI BILI VES ČAS NA TELEFONU.

storitev BicikeLJ. Skoraj zastoj je in je res super ideja. Do mojega prvega proizvodnega obrata v Mostah sem se vsak dan peljala s tem kolesom, pa tudi če je deževalo ali snežilo. Po šestih letih življenja tu mi še vedno jemljejo dih stare stavbe s prelepo arhitekturo. Zdaj se počutim že kot prava Ljubljančanka. Mesto je popolne velikosti, hkrati pa je tudi izjemno čisto in urejeno.

Ti je še posebej všeč kakšna slovenska tradicionalna jed?

Moja babica je sicer Bosanka, ampak mi je rada pripravljala ajdove žgance z ocvirki, vedno z dodatkom kisle smetane, seveda.

Na kaj si najbolj ponosna? Na kateri dosežek?

Najbolj sem ponosna na to, da sem prišla v drugo državo, katere jezika še nisem znala, in zgradila vse, kar imam. Tako mlada. Veliko trenutkov je bilo, ko sem že skoraj odnehala, vendar mi vsi, ki obožujejo mojo kombučo, izkazujejo podporo in dajejo zagon. In to, da sem ljudem dokazala, da se tudi brez šole lahko uspe in naredi nekaj velikega.

ZVEZDNIKI ŽIVALSKEGA VRTA

Na 19 hektarjih zaščitenega gozda, v katerega so vključeni tudi deli brez ograd, trenutno skupno biva 431 živali, ki sodijo med 109 živalskih vrst, od tega 25 ogroženih. Najnovejši prebivalci so južnoameriški črnovrati labodi, najbolj obiskana točka v času hranjenja kalifornijski morski levi, največ splošne gneče pa privabijo zvedave surikate.

ŽIVALSKA PREHRANA

»Vsaka žival ima predpisano svojo dieto, nobena ni lačna,« obiskovalce s srbečimi prsti opozarja oskrbnik Jože Kraševc. Za prehrano živali skrbi nutricionist, ki z jedilniki karseda posnema hrano, ki bi jo živali dobile v naravnem okolju, pred zaužitjem pa preverijo tudi ustreznost vsebnosti beljakovin in maščob. Najdražjo hrano uživata morska leva, ki na dan pojesta 14 kilogramov visokokavovostnih rib, največ pa poje slonica Ganga, ki dnevno prežveči kar sto kilogramov sena. Letno v Živalskem vrtu Ljubljana za vse živali porabijo 260 ton hrane, kar dnevno znese 500 evrov. Živalski vrt Ljubljana mora za pokritje tega stroška obiskati najmanj 70 obiskovalcev na dan.

TRENINGI Z RAZLOGOM

Živali niso udomačene, jih pa za lažje sobivanje z ljudmi v situacijah, kot so veterinarski pregledi, trenirajo s pozitivno spodbudo, kot so priboljški in igrače. Tiger, na primer, med veterinarskim pregledom ne sme biti pod stresom, zato mu s treningi pomagajo, da gre hitreje in lažje v kletko, kjer se cepljenje lahko opravi brez uspavanja. Tudi teki geparda, hranjenje šimpanzov in podobno niso namenjeni zabavi obiskovalcev, ampak dobrobiti živali. V naravi bi namreč ta čas porabile za iskanje hrane in zavetja, ker pa so tukaj preskrbljene, morajo za popestritev reševati drugačne probleme.

Živalsko kraljestvo na južni strani Rožnika

Večna pot, utrta v pobočje Rožnika, nas vodi do priljubljene vikend destinacije. Naznanja jo bronasta skulptura bika kiparja Janeza Boljke, onkraj ograje pa vabita plakat o novi ZOO aplikaciji in tabla z urnikom hranjenja živali. Je vrt za živali ali za ljudi? Kakšen je prijazen živalski vrt, če je sploh lahko tak? Kaj v njem slišimo ponoči? Kakšno je v resnici delo oskrbnikov? Veliko vprašanj, odgovori pa le nekaj korakov stran. Sprehodimo se.

ŠPELA KRAJNC

Sončni žarki sramežljivo osvetljujejo gozdne peščne poti, izza vogalov pa se slišijo zvoki grabljenja peska, škropljenja s cevjo in premikanja vedra za hrano. Tih šume oskrbnikov preglasijo igrivi vzkliki otrok, ki se zabavajo v počitniškem varstvu. Na videz mirno jutro, kot da se v noči tivolskega gozda pred le nekaj urami niso svetile oči, ni šumelo grmovje, niso oživeli volkovi in pozdravljali lune, rjovež leva pa donel vzdolž Viča. Tudi druge gozdne živali Rožnika se takrat prikradejo na obisk, »vse šelesti«, nam nočno izmeno orisuje Jože Kraševc, vodja skupine oskrbnikov v Živalskem vrtu Ljubljana. Jutranje tihožitje ležernih tigrov in prhutajočih pelikanov kmalu pretrga ropot otroških vozičkov, iz katerih gledajo radovedni obrazi. Teh – vseh skupaj, ne samo otroških – se letno zamenja okoli 350.000, od tega jih je 60.000 vključenih v razna formalna in neformalna izobraževanja: od šolskih skupin, tematskih in nočnih vodenj, taborjenja do oskrbnika za en dan in srečanja z najživaljo.

Ob sprehajanju po skrbno označenih in čistih poteh izstopa kreativno zasnovana izobraževalna vsebina. Vsaka žival ima osebno izkaznico z infografiko, na večjih tablah pa lahko med drugim potipamo več vrst kožuhov, primerjamo rogove ali se pomerimo ob žirafinem okostju. Tudi živalim se lahko bolj približamo kot pred leti, jih opazujemo skozi steklo, ne skozi rešetke, božamo pujske in kozice, v »avstralskem« predelu vrta pa se lahko na lastno odgovornost celo sami sprehodimo po dvorišču kengurjev.

Urejena otroška igrala sredi zelenja in malice na klopek dajo občutek mestnega parka, dokler nas lesen kačipot ne opomni, da se bližamo risu in rjavemu medvedu. Neposredno srečanje z nevarnimi živalskimi vrstami znotraj ograd oskrbnik Jože Kraševc šaljivo opisuje kot »one-way ticket«, saj živali »niso buci-buc, poznajo človeka, samo niso udomačene«. Hranjenje in trening pomenita le

okoli 15 odstotkov oskrbniške službe, preostalo je fizično delo v vseh vremenskih razmerah in letnih časih. Oskrbnik na primer dnevno premeče tudi dva kubika gnoja, tako da se je v 20-letni karieri našega sogovornika nabralo že zavidljivo število lopatnih zamahov, svoje delo pa kljub naporom še vedno šteje za »poslanstvo, za katerega moraš imeti nekaj v sebi«.

»Živali niso naša last, so del skupne lastnine,« Irena Furlan, biologinja in pedagoška vodja Živalskega vrta Ljubljana, v ospredje postavlja naravovarstveno vlogo teh ustanov. V ljubljanski omenjeni poslanstvo s strokovnostjo uresničuje okoli 40 zaposlenih. V preteklosti so bili živalski vrtovi praktično razstave v kletkah, da so ljudje, ki takrat še niso toliko potovali, lahko spoznavali bolj ali manj eksotične živali. Skozi leta so se smernice za živalsko oskrbo zelo spremenile in napredovale, vrtovi danes pa so primarno centri za varstvo narave. »Prijazen živalski vrt je prijazen do živali, do obiskovalcev in do zaposlenih,« smer razvijanja živalskih vrtov opisuje sogovornica. Nobena žival ni vzeta iz divjine, vsaka njena oddaja ali prevzem iz vrta v vrt pa je strogo premišljena odločitev koordinatork Evropske zveze živalskih vrtov in akvarijev. Cilj ni kvantiteta, ampak kvaliteta, predvsem pa oskrba čim več ogroženih vrst in preizkušanje metod za njihovo ohranjanje v naravi, s tem namenom večji vrtovi tudi izvajajo programe v naravnem okolju.

Sonce je že visoko na nebu, jutranji tihi skepticizem o smislu živalskega vrta utišán, sezonska vstopnica dobi logiko. Obisk ti da toliko, kot želiš, in ob prizoru šimpanza, ki na boku leži kot človek na domačem kavču, se ponovno prikrade misel: za koga je vrt, za ljudi ali živali? Za ljudi, ki jim ni vseeno za živali. »Če imaš nekaj rad, to varuješ,« Irena Furlan z žarom v očeh končuje naš pogovor in nas ob tem poziva k spoštovanju tako pri ravnanju s planetom kot pri obisku mestnega živalskega kraljestva.

Tu rastejo novi gimnastični asi

MIHA ŠTAMCAR

Sodobni Gimnastični center Ljubljana, ki od novembra 2015 pod okriljem Javnega zavoda Šport Ljubljana deluje na Koprski ulici 29, je v nekaj manj kot osmih letih zagotovo upravičil svoj obstoj. Mitja Petkovšek, dvakratni svetovni in štirikratni evropski prvak na bradlji ter eden od njegovih pobudnikov, je celo prepričan, da bi bila slovenska gimnastika brez njega v zatonu.

»Gimnastični center je v vseh teh letih, z izjemo koronskega obdobja, polno zaseden od osme ure zjutraj do devetih zvečer. Tekmovalno-trenažni prostor obsega nekaj manj kot dva tisoč kvadratnih metrov. Razdeljen je na dvorano za športno gimnastiko s stalno postavitvijo trenažnih orodij in dvorano za trening ritmične gimnastike. V pritličju je še ena manjša dvorana za vodene vadbe. Tribuna je v prvem nadstropju, kjer je tudi ogrevalni prostor. V prvem in drugem nadstropju so še moderno opremljeni prostori za fitnes in vodene vadbe, v tretjem nadstropju pa je Šport hotel Ljubljana, ki ima v 15 sobah 38 ležišč.« je v nekaj stavkih zeleno športno lepoticco na Viču, ki je med poletnimi počitnicami bolj kot ne samevala, opisal njen vodja Samir Hajrić, tudi skrbnik nogometnih in teniških igrišč v bližnjem Parku Vič.

»Sobe v hotelu so primerne za nastanitev športnikov in drugih obiskovalcev. V poletnih mesecih so ves čas zasedene, večinoma gre za tujce. Ena od ugodnosti, ki jih imajo naši gosti, je tudi enkratni brezplačen obisk objektov, ki jih upravlja Javni zavod Šport Ljubljana,« je Hajrića dopolnila Valerija Ravnak, ki v Športu Ljubljana skrbi za trženje in oglaševanje.

»Zadnja leta sem bolj vpet v ritmično gimnastiko, vendar si ne morem pomagati, da ne bi mimo zaves smuknil še do športnogimnastičnega dela, za katerega mi še vedno močno bije srce. Ampak kakorkoli že, z obeh strani zavese je prečudovit pogled na center,« je navdušen Mitja Petkovšek, ki je po končani profesionalni

športni karieri zdaj predsednik kluba za ritmično gimnastiko TiM.

Čeprav v zadnjem času v športni gimnastiki rezultati niso več takšni, kot so bili, ko sta z Aljažem Peganom navkljub veliko slabšim pogojem za trening osvajala kolajne, se za prihodnost slovenskih telovadcev ne boji. »Če ne bi bilo tega centra, v moški gimnastiki ne bi imeli več primernih prostorov za trening. Čez nekaj let bomo zagotovo spet imeli nekoga, ki bo posegal po svetovnem vrhu. Že zdaj se veselim tega,« v pričakovanju novih vrhunskih rezultatov pravi Petkovšek, ki se zato toliko bolj veseli uspehov slovenskih ritmičnih telovadk. Jekaterina Vedenejeva je maja letos s tretjim mestom na evropskem prvenstvu v Bakuju že osvojila prvo slovensko kolajno, konec avgusta pa na svetovnem prvenstvu v Valencii s trakom ponovila ta dosežek.

»Pogrešam le podoben center, prilagojen rekreativni vadbi za mlajše. Bi pa vseeno priporočil vsem staršem, da svoje otroke, predvsem tiste iz prve triade, vpišejo h gimnastiki, saj je v Ljubljani dovolj klubov, ki delujejo na svojih osnovnih lokacijah. Tako bodo otroci dobili podlago za izboljšanje sposobnosti v tistih športih, za katere jim bolj bije srce,« je pomembnost obvladovanja osnovnih gimnastičnih veščin poudaril eden najboljših slovenskih telovadcev vseh časov, ki mu v bogati zbirki kolajn manjka le olimpijska.

V Gimnastičnem centru Ljubljana delujejo klubi za ritmično gimnastiko KRG TiM, KRG Moste, KRG Narodni dom, KRG Šiška in KRG Špica. Tu imajo svoje treninge tudi društva za športno gimnastiko Partizan Vič, GIB Šiška, ŠD Moste, ŠD Narodni dom, ŠD Sokol Bežigrad in GD Zelena jama. Informacije o vpisih v posamezni klub poiščite na njihovih spletnih straneh.

»ČE NE BI BILO TEGA CENTRA, V MOŠKI GIMNASTIKI NE BI IMELI VEČ PRIMERNIH PROSTOROV ZA TRENING.«
MITJA PETKOVŠEK

Okno za prestopno leto

Cukrarna od leta 2021 živi svojo novo zgodovino, dobesedno in v prenesenem pomenu. Dobesedno zaradi arhitekturne in konservatorske reinterpretačije, ki sta zgradbo prenovili in osvežili do te mere, da jo je težko prepoznati, hkrati pa jo v vsem bistvenem pustili nedotaknjeno. V prenesenem pomenu pa zaradi vsebine – Ljubljana je s Cukrarno dobila nov razstavni in prireditveni prostor sodobne umetnosti.

BOŠTJAN NARAT

Zgodovina ene najbolj ikoničnih ljubljanskih stavb je dobro znana. Zgrajena je bila leta 1828 kot skromna rafinerija sladkorja. Podjetje in z njim zgradba sta v naslednjih letih hitro rastla in tako so sredi 19. stoletja na Poljanskem nasipu pridelali največje količine sladkorja v avstro-ogrski monarhiji. A zgodba o uspehu se hitro konča – leta 1858 je poslopje prizadel požar, proizvodnje je bilo konec, stavba pa je bila obnovljena le delno. Na pravo prenovilo je čakala več kot stoletje in pol, v vmesnem času pa postala sopomenka za prostor, o katerem je bolje brati kot v njem živeti.

Prostor je v zgodbi o Cukrarni ključni pojem. Najprej tisti osrednji, v katerega lahko zaidete kar tako, brez vstopnine in načrta. Potem pa so tu vsi preostali, nekateri skoraj skriti – arhitektura prenovljene Cukrarne s svojo večnivojskosti omogoča več dogodkov in razstav hkrati, takšnih in drugačnih postavitev, ki želijo galerijo razbremeniti pregovorne statičnosti. Kot pravi Alenka Gregorič, umetniška vodja: »Iz razstave lahko

Tema razstave umetnika Marka Požlepa z naslovom Neskončne počitnice, ki si jo lahko ogledate do 17. septembra, je vpliv Jadranske magistrale na družbeno tkivo jugoslovanskih obmorskih krajev.

naredimo živ dogodek, prostor pa lahko aktiviramo po posameznih delih. Že od vsega začetka ni šlo samo za prenovilo, ampak za zavestno ustvarjanje novega galerijskega prostora.«

Umetnost se v Cukrarni razstavlja, a se tudi dogaja in živi. Trenutno si v njej lahko ogledate dve razstavi, Jaz kričim, tvoj odmev se odbija – kdo sem? kosovske umetnice Flake Haliti in Neskončne počitnice umetnika Marka Požlepa. Konec septembra bo svojo Knjižnico padlih solz odprla postmedijska umetnica Saša Spačal,

še prej pa bo v njej zaživel 35. grafični bienale Ljubljana. Ta pod naslovom Iz praznine so prišli darovi kozmosa skriva razmislek o prepletenosti gradnje in materialov z zgodovino protikolonialističnega boja. Kako se je osamosvojitveni duh v času preobrazbe kolonij v samostojne države izrazil v materialnem, kakšne sledi je pustil v afriškem in azijskem kamnu? Ideje pač niso zgolj nekaj lebdečega in eteričnega, ideje imajo svojo težo.

Ideje s težo najdejo svoj prostor tudi v Cukru. Revija, v kateri teorija sreča pop, esejistika fotografijo in Lojze Peterle Nicka Cava, izhaja dvakrat letno, z domiselnostjo, izvirnostjo, vsebino in podobo pa lepo in smiselno dopolnjuje zgodbo svoje matične hiše. Ko pa smo že ravno pri dopolnjevanju: podoba in beseda se radi družita z zvokom in Cukrarna se tega dobro zaveda, zato daje prostor tudi zvočnim umetnostim. Recimo v obliki raznih zvočnih

V tehno-burleski Feminalz, uprizorjeni junija 2022, kolektiv Tatovi podoba parodira ženstvenost, moškost, družinska razmerja, mačizem in druge ustaljene družbene vloge.

eksperimentalnih dogodkov, kot sta cikel Sound explicit, ki je pravkar minil, in festival zvočnih sprehodov TO)pot, ki bo od 28. septembra do 2. oktobra, ali pa v bolj klasični koncertni maniri na odru bara Rafinerija Cukrarna. Tam bo 22. septembra svojo novo ploščo predstavil basist in skladatelj Robert Jukič.

Kjer je bar, je tudi šank, in kjer je šank, so ljudje. Ljudje pa se moramo na nove prostore navaditi, jih udomačiti, kar zahteva svoj čas. Alenka Gregorič se tega dobro zaveda. Tisti, ki jih

UMETNOST SE V CUKRARNI RAZSTAVLJA, A SE TUDI DOGAJA IN ŽIVI.

zanimajo sodobna umetnost, so novo Cukrarno seveda že posvojili, a ključno je, da jo sprejmejo in spoznajo tudi drugi. Z odprtostjo prostora in raznolikostjo programa stavba na Poljanskem nasipu 40 počasi pronicava v zavest Ljubljancank in Ljubljancanov – ne samo kot zgodba iz (literarne) zgodovine, temveč kot organizem, ki se razvija in ob Ljubljani živi novo zgodbo.

Cukrarna ima 366 oken, toliko, kolikor je dni v prestopnem letu. Prestopna leta pa so zanimiva reč – so nekaj posebnega, a hkrati stalnega, kot ponavljajoča se izjema naših življenj. Nekaj podobnega je za življenje mesta Cukrarna, poseben prostor, ki je hkrati stalnica. Morda se moramo nanjo še malo navaditi, jo začutiti in »sprejeti v sistem«. Pa ni treba, da čakamo do prestopnega leta.

Od otvoritve septembra 2021 so se v Cukrarni odvijali številni kulturni dogodki

16
razstav
domaćih in
tujih umetnikov

132
delavnic,
vodenih ogledov,
performansov,
koncertov in
okroglih miz

565
pedagoških in
andragoških
vodstev

Cukrarno je
doslej obiskalo
96.042
ljudi.

DRUŽINSKO POTOVANJE SKOZI ČAS

Če boste v soboto, 16. septembra, med 14. in 18. uro v središču mesta srečali skupine otrok in odraslih, ki zatopljeno gledajo v zemljevid in očitno nekaj iščejo, to po vsej verjetnosti ne bodo turisti, ampak udeleženci družinskega festivala Rimljani v Ljubljani. Še najbolje, da se jim kar pridružite na samostojnem potepu po postojankah nekdanje Emone, kjer dediščino naše antične preteklosti spoznavajo skozi različne ustvarjalne delavnice, poučna vodstva, arheološka izkopavanja in igralske uprizoritve. Udeležba na raziskovalnem potepu je zelo zabavna in brezplačna, več informacij pa najdete na spletni strani rimljanivljublani.si.

Festival zdravja in dobre volje

Lekarna Ljubljana vas v soboto, 9. septembra, vabi na 8. Festival zdravja v Križanke na Trgu francoske revolucije 1. Na prireditvi za vse generacije se boste napolnili s pozitivno energijo in koristnimi nasveti o zdravem načinu življenja. Lahko boste brezplačno opravili različne preventivne meritve, se udeležili gibalnih aktivnosti ter prisluhnili pogovorom s strokovnjaki, denimo športnico in psihologinjo Saro Isaković in prehranskim svetovalcem Jernejem Ogrinom. Pripravljajo še igrive ustvarjalne delavnice za otroke in družine, na stojnicah pa bodo svoje izdelke in dejavnosti za ohranjanje zdravja in dobrega počutja predstavili tudi različna društva in organizacije. Za povrh pa se obeta še nastop priljubljene glasbene skupine Kvatropirci. Vstop je prost.

Teniške zvezde v Tivoliju

Prestolnica bo med 11. in 17. septembrom gostila teniški turnir WTA Zavarovalnica Sava Ljubljana 2023, na katerem bodo nastopile tudi najboljše slovenske teniške igralkice, mi pa bomo navijali za našo someščanko Kajo Juvan. Napete kvalifikacijske dvoboje in igre parov si boste lahko brezplačno ogledali v parku Tivoli, vstopnice za polfinalne in finalne tekme pa so na voljo na Petrolovih bencinskih servisih, prodajnih mestih Eventim in spletni strani eventim.si. Več informacij o turnirju najdete na spletni strani tenis-slovenija.si.

Spoznajte Šiškarje

Stanovanjske stolpnice in modernistične družinske hiše, nakupovalna središča in tihe gozdne poti, urbana odprtost in podeželski lokalpatriotizem, vse to je samosvoja in edinstvena Šiška. Z vsemi svojimi ustvarjalnimi silami, združenimi v Kulturni četrti Šiška, se vam bo 15. in 16. septembra predstavila na Trgu prekomorskih brigad z dogodkom Cela šiškarija. Tam boste lahko spoznali lokalne ustvarjalce in trgovce, se udeležili tematskih sprehodov za otroke in odrasle, odkrivali različne kulturne ustanove in znamenitosti, se odpravili na vodene ogledne in pripovedovalske sprehode ter poklepetali s Šiškarji, vrhunec zabave pa bo predstavitev nove poslikave na nekdanji občinski zgradbi na Trgu prekomorskih brigad 1. Pester program Cele šiškarije si oglejte na spletni strani visitljublana.si.

Najslajša Sladica v mestu

Strastni plesalci, neumorni žurjerji ter oboževalci soul, funk in hiphop glasbe že nestrpno čakate 22. september, ko se boste v Kinu Šiška spet srečali na najboljši zabavi v mestu. Sladica 20 Live vam bo obrusila pete z vsemi komadi z albuma Sladica 20 in najboljšimi komadi s Sladica Mixtejpov, ki jih je Ljubljančan DJ Zeds ustvaril med letoma 2005 in 2018. Leteli boste na krilih benda, ki ga sestavljajo vrhunski slovenski glasbeniki, mikrofoni pa si bodo podajale zvezde, kot so Urban Lutman iz skupine Batista Cadillac, Tokac iz skupine Dan D, Marina Maretensson, Lara Love, Hauptman in Doša. Vstopnice za Sladico dobite na spletni strani mojekarte.si.

VSI OBRAZI LJUBLJANE

Revija, ki jo držite v rokah, je od oblikovne in vsebinske prenove oktobra 2021 izšla že 30-krat. Prostor na naslovnica dajemo zanimivim ljudem, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi stvarmi ter bogatijo Ljubljano s svojimi idejami, znanjem in ustvarjalnostjo, eno pa smo izjemoma namenili prenovljeni stavbi Cukrarne. Vse dozdajšnje naslovnice, razen zadnje, si lahko ta mesec v povečanem formatu ogledate v ulični plakatni galeriji TAM-TAM na Slovenski ploščadi pri Figovcu. Katera pa je vaša najljubša?

Ljubljana

Bienale v znamenju transnacionalnih povezav

Iz praznine so prišli darovi kozmosa je naslov letošnjega 35. grafičnega bienala Ljubljana, ki bo od 15. septembra do 14. januarja prihodnje leto potekal na različnih lokacijah po mestu. Njegov umetniški vodja, ganski vizualni umetnik Ibrahim Mahama, in mednarodna kuratorska ekipa so k sodelovanju povabili umetnike in kolektive iz Afrike, Evrope in drugih delov sveta, ki bodo poleg svojih izbranih del predstavili tudi posebej za bienale ustvarjene umetnine, naj bodo grafike, film, performans ali instalacija. V njih se bodo osredotočali na prepletenost grajenega okolja s protikolonialnim in protiimperialističnim bojem skozi raziskovanje povezav med poosamosvojitveno Gano in nekdanjo Jugoslavijo. Podrobnejši program bienala in predstavitev udeležencev si oglejte na spletni strani 35.bienale.si.

V ČETRTHNIH SKUPNOSTIH SE DOGAJA. PRIDRUŽITE SE!

BEŽIGRAD

Dan Četrtnih skupnosti Bežigrad

Tradicionalni Dan Četrtnih skupnosti Bežigrad bo tudi letos potekal v Parku literatov (Severnem mestnem parku – Navju), kjer pripravljajo sklop zabavnih in izobraževalnih vsebin za vse generacije. Podroben program prireditve bo objavljen na spletni in Facebook strani Četrtnih skupnosti Bežigrad. V primeru dežja oziroma slabega vremena dogodek odpade. **21. septembra od 16. do 19. ure Park literatov (med Železno cesto in Robbovo ulico)**

CENTER

Predavanje o demenci

Služba za lokalno samoupravo MOL v sodelovanju z društvom Spominčica – Alzheimerjem Slovenija organizira predavanje o demenci. Dobili boste splošne informacije o demenci ter izvedeli, kateri so prvi znaki, kako poteka postavitve diagnoze, kakšna je preventiva in kako komunicirati z osebami z demenco. Predstavili bodo tudi poslanstvo in dejavnosti Spominčice ter neformalne oblike skrbi za osebe z demenco v domačem okolju (ob tem pa potrebe, stiske in zaščitne dejavnike pri spoprijemanju z negativnimi vidiki oskrbe).

19. septembra ob 17.30 Štefanova 11, sejna soba

ČRNUČE

Možganski fitness - učinkovite vaje za boljši spomin

Priznana mednarodna trenerka spomina Jasmina Lambergar iz Centra za urjenje spomina vas bo naučila tehnik za boljše pomnjenje in z vajami za boljši

spomin razgibala vaše možgane. Predavanje je namenjeno vsem generacijam, več informacij najdete na mozganski-fitness.si.

4. oktobra ob 18. uri Sedež ČS Črnuče, Dunajska 367, sejna soba

Dan sosedov/Dan Četrtnih skupnosti Črnuče

Na prireditvi se bodo predstavila kulturna, športna in druga društva, ki delujejo v Četrtni skupnosti Črnuče, recimo folklorne skupine, pevski zbori in ansambli, taborniki, gasilci, šola zdravja, sodelovali bodo tudi učenci OŠ Maksa Pečarja Črnuče. Prikazali bodo različne ročne spretnosti, pripravili ustvarjalne delavnice in številne druge dejavnosti. Za več informacij pokličite 01/30 64 872 ali 01/30 64 874 ali pa pišite na e-naslov mol.crnuce@ljubljana.si. **21. septembra od 15.30 do 19. ure Kulturni dom Črnuče in Gasilski dom**

DRAVLJE

Vadba ABEO

Vadba ABEO je namenjena rekreativcem, ki želijo ohranjati in razvijati pomembne gibalne in funkcionalne sposobnosti, mišično zmogljivost, gibljivost, koordinacijo, ravnotežje ter aerobno vzdržljivost. Vadba je zasnovana ciljno, smiselno in pestro, temelji pa na premagovanju lastne teže telesa in uporabi rekvizitov.

18. septembra od 18. do 19. ure Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana

POSAVJE

Dan sosedov Četrtnih skupnosti Posavje

Prireditve in druženje ob Dnevu sosedov Četrtnih skupnosti Posavje bosta potekala od 14. ure dalje v Centralnem parku sosese Ruski car. Več informacij dobite na sedežu Četrtnih skupnosti Posavje, na številkah 01/30 64 615 in 01/30 64 614 ter na e-naslovu mol.posavje@ljubljana.si.

9. septembra od 14. ure naprej Centralni park sosese Ruski car

Čez cesto na Jež'co, v Savlje in Kleče - s kolesi po Poti dobrot

Izlet s kolesi do kmetij v Savljah, Klečah in na Ježici, ki sodelujejo pri projektu Poti dobrot. Letos se bodo odpravili tudi do kmetij, ki ponujajo svoje pridelke v Stožicah. Več informacij dobite na številkah 01/30 64 615 in 01/30 64 614 ter na e-naslovu mol.posavje@ljubljana.si. **16. septembra ob 10. uri Pred OŠ Danile Kumar, Gogalova ulica 15**

RUDNIK

Dan Četrtnih skupnosti Rudnik

Dan Četrtnih skupnosti Rudnik se bo začel s 5. Oskarjevim pohodom čez Golovec in sklenil z družabno prireditvijo pred dvorano Krim, kjer bo druženje z društvom. Več informacij najdete na spletni strani rudniskacetrtnika.si. **23. septembra ob 10. uri Ob Dolenjski železnici med uvozom do dvorane Krim in Vandotovo ulico**

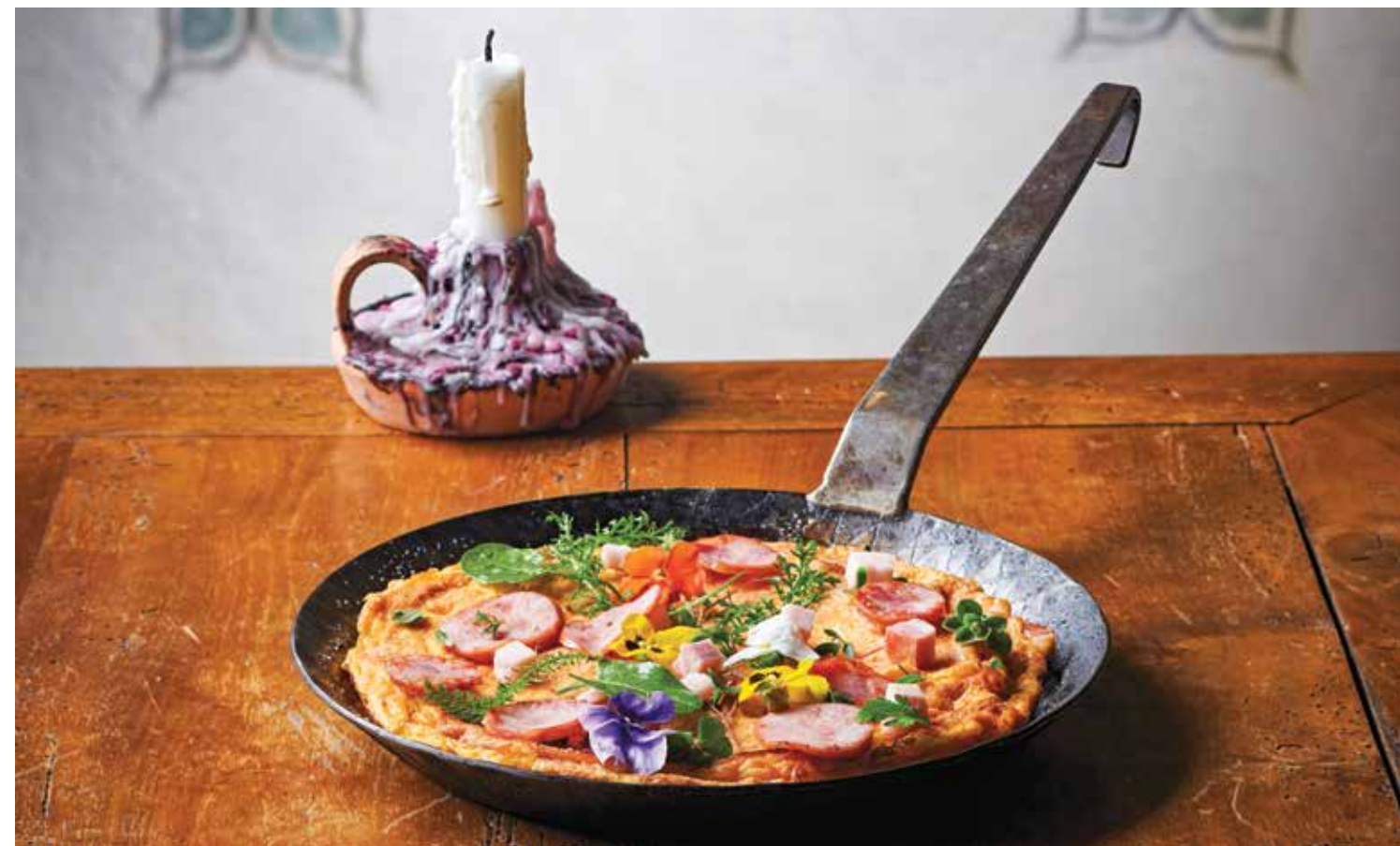
TRNOVO

Znameniti Trnovčani in Trnovski Zven

Društvo Finžgarjeva galerija nadaljuje večletno tradicijo predstavljanja slavni Trnovčanov, tokrat bodo na filmskem večeru z ustvarjalci filma in drugimi gosti predstavili Vladimirja Kavčiča. Vabijo tudi na Trnovski Zven, multivizijo s sočasnim koncertom avtorske jazzovske glasbe, večmedijsko pripoved o starem in novem Trnovem, magičnih ambientih mojstra Jožeta Plečnika, o prostoru srečevanja različnih kultur, od Prešernove poetične misli do Centra slovanskih kultur, od idiličnega krakovskega ambienta gostilnice Pri Škofu do Finžgarjeve galerije in Sax puba, od slikovitih pogledov ob Gradaščici in Ljubljani do sodobnih vizij naših arhitektov. **21. septembra ob 20. uri (Znameniti Trnovčani) in 28. septembra ob 20. uri (Trnovski Zven) Kolezijska 1, pod paviljonom Agape, v slabem vremenu pa v prostorih Finžgarjeve galerije**

Novice, različne informacije, pa tudi mesečni napovednik vseh dogodkov v četrtnih skupnostih na območju MOL so na spletni strani ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cetrtno-skupnosti-v-ljubljani.

Vsi navedeni dogodki so brezplačni.

Močna malica za pogumnega viteza

Veste, kateri svetnik je zavetnik našega mesta? Ključ do odgovora se skriva v ljubljanskem grbu, na Zmajskem mostu, Zmajevem festivalu, v cerkvi v Mali vasi in kapelici na Ljubljanskem gradu. To je sveti Jurij, eden najbolj priljubljenih krščanskih svetnikov. Nanj nas spominja tudi Jurijev cvrtnjak, tradicionalna jed, s katero so se Ljubljanci okrepčali po jurjevanju.

NINA KREUZER

Legenda pravi, da je bil grič, na katerem danes stoji Ljubljanski grad, nekoč brlog grozovitega zmaja. Pošast je vsako leto kot žrtveno daritev zahtevala po eno devico. Nekoč je po žrebu na vrsto prišla tudi županova hči Marjetica. Oče je iz obupa ponudil hčerko v zakon komurkoli, ki bi se bil pripravljen spopasti z zmajem. Nihče ni želel tvegati svojega

življenja, dokler ni v deželo prihajal hrabri Jurij in ubil pošast.

Zgodovinsko gledano naj bi bil sveti Jurij rimski vojak, eden izmed osebnih stražarjev cesarja Dioklecijana. Njegov pogum in neomajna vera sta postala del kanona krščanske mitologije in simbol zmage dobrega nad zlom. Danes je sveti Jurij eden najbolj poznanih in priljubljenih svetnikov. Njegovo zgodbo so različni narodi in skupnosti sprejeli za svojo, med drugimi tudi naše mesto. Njegova ikonična podoba viteza na konju, ki ubija zmaja, krasi zastave in grbe, srečamo pa jo tudi v vsaki večji zbirki klasičnega slikarstva in na stenskih poslikavah številnih cerkva po svetu. Ta podoba vzbuja občutek enotnosti in upora, zlasti v času večjih zgodovinskih izzivov.

Sv. Jurija, ki ga večina kristjanov obhaja 23. aprila, povežujemo tudi z zelenim Jurijem oziroma jurjevanjem, praznovanjem pomladi. V Sloveniji je bil ta folklorni lik nekdaj splošno razširjen, do danes pa se je najbolj slikovito ohranil v Beli krajini. Po tamkajšnjih šegah, ki segajo še v davne poganske čase, je mladenič, ki predstavlja svetega Jurija, odet

v bršljan ali drugo mlado zelenje. Svetnik je namreč med pokristjanjenimi Slovani verjetno nadomestil pomembno pomladno božanstvo Jarila.

Tako so tudi Ljubljanci spomladi častili zelenega Jurija z romanjem na mašo do Jurijeve kapele na Ljubljanskem gradu, kjer so stale še stojnice različnih obrtnikov in je bilo nasploh veselo rajanje. Mladeniči in mladenke iz jurjeve povorke so iz sestavin, ki so jih ob njihovem obhodu darovali ljudje, pripravili cvrtnjak. To je preprosta omleta z jajci, šunko, slanino in klobaso. K njej se odlično prileže kozarec suhega rdečega vina, kot je merlot, modri pinot ali modra frankinja.

Recept za Jurijev cvrtnjak je objavljen v knjigi Jedi časov – časi jedi, v kateri je etnolog dr. Janez Bogataj zbral jedi iz šestih prelomnih obdobji, ki so zaznamovala zgodovino Ljubljanskega gradu. Dobite jo v Grajski trgovini Friderik na Grajski planoti 1 ali na spletni strani friderik.ljubljanski-grad.si.

Ljubljanski Festival športa

Tivoli, 8. in 9. september 2023

Spoznaj šport. Športaj. Navijaj. Poj in pleši.

Mestna občina
Ljubljana

Več o festivalu

